

1. IOAN LUPAȘ (1880 - 1967)

Repere biografice:

Ioan Lupaș (n. 9 august 1880, Săliște - d. 3 iulie 1967, București) a studiat la Universitatea din Berlin și la cea din Budapesta, unde s-a bucurat de o susținere financiară din partea Fundației Gojdu - administrată de Mitropolia Ardealului.

Domeniul de activitate:

Istoric, preot, om politic, profesor universitar, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Figură importantă în lupta pentru emancipare a neamului românesc, Ioan Lupaș a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, a fost membru în Marele Sfat, iar apoi secretar general al Resortului Culte și Instrucțiune Publică din Consiliul Dirigent. A făcut parte dintre membrii fondatori ai Partidului Național Agrar (condus de Octavian Goga), ulterior devenind membru de seamă al Partidului Național-Creștin. S-a remarcat ca deputat, ministru al Sănătății și Ocrotirilor Sociale și ministru al Cultelor și Artelor.

Paralel cu activitatea politică a desfășurat o intensă activitate didactică și științifică.

Debutul ca profesor și l-a făcut la Seminarul Andreian din Sibiu, apoi a devenit profesor titular la Universitatea românească din Cluj (1919), unde a predat *Istoria modernă a românilor* și *Istoria Transilvaniei*.

A fost, de asemenea, fondator și codirector, alături de Alexandru I. Lapedatu, al Institutului de Istorie Națională din Cluj (1920-1945) și președinte al Secției de Istorie a Academiei Române (1932-1935).

În centrul preocupărilor sale științifice s-a aflat originea poporului român și drepturile sale naționale. Printre lucrările sale se numără:

- *Toate plugurile umblă*, pamfletul care atrăgea atenția asupra condițiilor dificile de viață ale țăranilor și făcea referire la răscoala din 1907. Acest articol i-a adus o condamnare pentru „agitație împotriva tagmei proprietarilor”;
- *Viața și faptele lui Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei*;
- *Avram Iancu*;
- *Istoria unirii românilor*;
- *Istoria bisericească a românilor ardeleni*.

Cariera și viața personală i-au fost grav afectate de schimbările survenite în România după 1948. În noaptea de 5 spre 6 mai 1950, a fost arestat de autoritățile comuniste și închis la Jilava și apoi la Sighet.

2. LUCIAN BLAGA (1895-1961)

Repere biografice:

Lucian Blaga (n. 9 mai 1895, Lancrăm – d. 6 mai 1961, Cluj) a urmat cursurile Facultății de Teologie din Sibiu și Oradea, apoi a studiat filosofia și biologia la Universitatea din Viena, obținând titlul de doctor în filosofie.

Domeniul de activitate:

Filosof, poet, dramaturg, traducător, jurnalist, profesor universitar, academician și diplomat.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În anul 1926 a intrat în diplomatie, ocupând succesiv posturi de atașat cultural la legațiile României din Varșovia, Praga, Lisabona, Berna și Viena.

După o perioadă de aproape șapte ani în diplomatie, a devenit profesor de filosofia culturii la Universitatea din Cluj, mutată temporar la Sibiu în anii ce au urmat Dictatului de la Viena.

În 1949, după reforma învățământului, pentru că era „exponent al regalității și burgheziei” și pentru că nu a acceptat să intre în Comitetul Central al Partidului Național Popular (satelit al Partidului Comunist), a fost înlăturat definitiv din postul de profesor universitar.

Până în 1959 a lucrat la Institutul de Istorie și Filosofie din Cluj, ca cercetător, iar apoi a fost transferat la Biblioteca Filialei Academiei din Cluj.

În 1956 a fost propus pentru *Premiul Nobel pentru Literatură*, dar autoritățile comuniste au reușit să blocheze legitima recunoaștere internațională a valorii întregii sale opere.

Nu a mai putut să-și publice volumele, dar a continuat să scrie și să traducă lucrările unor poeți străini, precum poemul *Faust*, de J. W. Goethe.

A scris:

- *Trilogia cunoașterii*;
- *Trilogia culturii*;
- *Trilogia valorilor*;
- *Trilogia cosmologică (neterminată)*.
- *Poemele luminii*;
- *Laudă somnului*;
- *Meșterul Manole*.

A murit la Cluj, dar a fost înmormântat în cimitirul din Lancrăm, lângă Sebeș.

3. VIRGIL VĂTĂȘIANU (1902 – 1993)

Repere biografice:

Virgil Vătășianu (n. 21 martie 1902, Sibiu - d. 15 noiembrie 1993, Cluj Napoca) a studiat dreptul la Universitatea București și istoria artei la Cluj, Praga și Viena - unde și-a luat doctoratul cu *summa cum laude*.

Domeniul de activitate:

Istoric, profesor universitar, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost secretar al Școlii Române din Roma, creată la propunerea lui Nicolae Iorga în 1920, cu rolul de a contribui la întărirea raporturilor culturale dintre România și Italia, dar mai ales pentru a oferi posibilități de studiu în domenii precum: limbă și literatură clasică, istorie, arheologie și arte plastice.

Revenit în țară, a devenit titularul Catedrei de istoria artei la Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj.

Profesor emerit, a primit *Premiul Johann Gottfried von Herder*, acordat de Universitatea din Viena.

A scris:

- *Istoria artei feudale în Țările Române;*
- *Pictura murală românească în veacurile XIV-XVI;*
- *Metodica cercetării în istoria artei.*

4. SIGISMUND TODUȚĂ (1908 – 1981)

Repere biografice:

Sigismund Toduță (n. 17 mai 1908, Simeria, județul Hunedoara - d. 3 iulie 1991, Cluj-Napoca) a absolvit Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Cluj, apoi a urmat specializări la Roma pentru muzică sacră, compoziție religioasă și orgă, obținând titlul de doctor în muzicologie.

Domeniul de activitate:

Compozitor, muzicolog, pianist, profesor, membru corespondent al Academiei Române.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Înarmat cu șapte diplome universitare de specialitate, s-a impus ca profesor la Conservatorul din Cluj și a creat o școală de compoziție, unitară, în adevărata tradiție a artei muzicale românești. A fost rector, profesor-consultant și director al Filarmonicii de Stat Transilvania (1971-1974). Maestru emerit al artei, opera sa cuprinde toate genurile muzicale: simfonic, vocal-sinfonic, cameral, coral.

- Opera-oratoriu, considerată o capodoperă este: *Meșterul Manole*.

5. TIBERIU POPOVICIU (1906 – 1975)

Repere biografice:

Tiberiu Popoviciu (n. 16 februarie 1906, Arad - d. 29 octombrie 1975, Cluj) a absolvit cursurile Facultății de Științe din București cu un doctorat (susținut la Paris).

Domeniul de activitate:

Matematician, profesor universitar, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Savant de renume mondial, a creat o școală românească de analiză numerică.

A fost un mare specialist în analiza matematică, teoria aproximării, teoria convexității, analiza numerică, teoria ecuațiilor funcționale, aritmetică, teoria numerelor și teoria calculului.

După ce a predat la universitățile din Cernăuți, București și Iași, a fost numit profesor la Universitatea din Cluj, unde a întemeiat Institutul de Calcul al Academiei Române (1957) și a sprijinit republicarea Revistei "Mathematica".

Începând cu anul 1993, în onoarea sa, Liceul de Informatică din Cluj îi poartă numele.

6. DUMITRU FĂRCAȘ (1938-2018)

Repere biografice:

Dumitru Fărcaș (n. 12 mai 1938, Groși, Maramureș – d. 7 august 2018, Cluj-Napoca) după ce a urmat cursurile Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj, în cadrul Facultății de Interpretare, la clasa de oboi, a studiat singur taragotul, împrumutând tehnicile specifice oboiului.

Domeniul de activitate: Muzician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A condus Ansamblul „Mărțișorul” și Tariful Casei de Cultură a Studenților, care avea să devină prima trupă studențească de folclor din Transilvania. Membru al Uniunii Artiștilor Muzicieni din Elveția „SUISSA” a fost recompensat cu diplome de onoare, titlul de doctor *honoris causa* și Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler. S-a bucurat de aprecierea prietenilor - D.R. Popescu, Fănuș Neagu, Florin Piersic și Pop Simion – care îl defineau ca fiind: „anonimul care cuprinde în cântece fantasmale, iubirile, pacea, spaimile, speranțele ardelenilor”; „cel care multiplică la nesfârșit mândria Ardealului, împărțind-o, plin de dragoste, întregii țări”; „bolnavul incurabil de țară”, „Omul-taragot”.

Printre premiile câștigate se numără:

- *Premiul I* la Festivalului Mondial al Tineretului și Studenților (Helsinki);
- *Discul de aur* decernat de Academia „Charles Cros” din Paris;
- *Premiul I* la Festivalul Internațional de la Bruxelles.

7. LIVIU GALACTION MUNTEANU (1898-1961)

Repere biografice:

Liviu Galaction Munteanu (n. 1898, județul Brașov - d. 8 martie 1961, Aiud) a absolvit cursurile Institutului Teologic Pedagogic din Sibiu și ale Academiei Teologice din Cernăuți, unde a obținut titlul de doctor în teologie.

Domeniul de activitate:

Preot și profesor, rector al Academiei Teologice din Cluj.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A făcut parte din Asociația Credința Ortodoxă a Studenților de la Academia Teologică din Cluj (1924-1939), înființată de Episcopul Nicolae Ivan.

Mare parte din activitatea sa didactică și-a petrecut-o la academie, fiind titularul cursului de *Noul Testament*.

Secretar al revistei „Viața Ilustrată”, nu a părăsit Clujul în timpul ocupației maghiare, deși familia îi era refugiată la Sibiu, asigurând, împreună cu Episcopul Nicolae Colan, un nucleu de rezistență în fața presiunilor hortyste.

Schimbările anului 1948 l-au pus în fața unei situații extrem de delicate, atât pe plan religios cât și politic. Academia Teologică din Cluj a fost desființată, locul ei fiind luat de Institutul Teologic. În calitate de rector, a încercat salvarea de la desființare a școlii teologice clujene.

Sprijinit de Episcopul Teofil Herineanu, în august 1958, a scris împreună cu preotul Ioan Bunea o programă pentru catehizarea copiilor și adulților, intitulată

- *Programa analitică a lecțiilor catehetice de la cursul primar pe anul școlar 1958-1959.*

Proiectul viza și reintroducerea orelor de religie în școli.

Arestat în 1958, pentru curajul mărturisirii credinței, a fost închis la Aiud și Gherla.

8. OLIVER LUSTIG (1926-2017)

Repere biografice:

Oliver Lustig (n. 4 noiembrie 1926, Șoimeni, județul Cluj - d. 19 aprilie 2017, Cluj-Napoca) a fost deportat împreună cu familia la Auschwitz în 1944, dar a reușit să supraviețuiască.

După absolvirea Facultății de Științe Economice a devenit doctor în istoria doctrinelor economice și jurnalist la revista militară "Apărarea patriei".

Domeniul de activitate: Jurnalist, scriitor, ofițer (general-maior).

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A scris o serie de cărți, dintre care 12 pe tema Holocaustului, care au fost traduse în limbile germană, maghiară, italiană, portugheză și engleză.

A fost decorat cu Ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa a IV-a și Ordinul Național "Steaua României" în grad de Cavaler (2007), „cu prilejul comemorării Zilei Holocaustului în România, în semn de profund respect pentru cutremurătoarele suferințe îndurate în lagărele de concentrare din timpul Celui de-al Doilea Război Mondial și pentru păstrarea memoriei Holocaustului”.

A publicat, printre altele, următoarele cărți:

- *Dicționar de lagăr: Amintiri din lagărul de la Birkenau;*
- *Teroarea horthysto-fascistă în nord-vestul României: septembrie 1940 - octombrie 1944;*
- *Limbajul morții.*

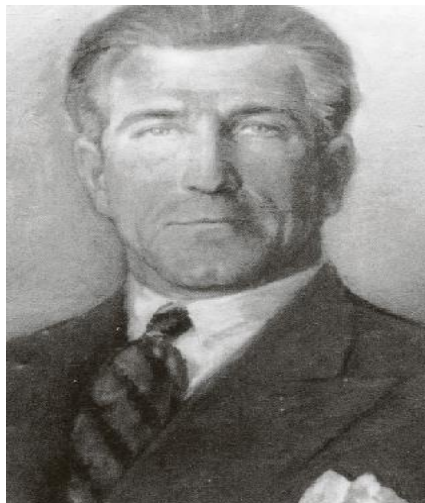
9. ILIE LAZĂR (1895-1976)

Repere biografice:

Ilie Lazăr (n. 1895, Giulești, județul Maramureș - d.6 noiembrie 1976, Cluj-Napoca) a studiat dreptul la Sighet și Cluj și economia la Viena.

Domeniul de activitate:

Jurist, doctor în drept, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

La izbucnirea Primului Război Mondial, a fost înrolat în armata austro-ungară. Împreună cu soldații săi a dezertat, pentru ca apoi să se înroleze în Armata Regală Română și să ajute la eliberarea orașului Cernăuți. A fost primul care a pus drapelul românesc pe clădirea primăriei.

Implicat direct în procesul de unire, a ajutat la organizarea Gărzii Naționale și a reprezentat cercul electoral Ocna Șugatag la Marea Adunare de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918. Membru marcant al Partidului Național Țărănesc, deputat de Maramureș de trei ori, aprig luptător împotriva fascismului și comunismului, a fost întemnițat în timpul regimului autoritar al regelui Carol al II-lea, în timpul dictaturii conduse de generalul Ion Antonescu și în timpul comunismului.

În 1947 a fost judecat de comuniști și condamnat la 12 ani de temniță grea și confiscarea averii, pentru „complot în scop de trădare”.

A fost încarcerat la Galați, Sighet, Râmnicu Sărat, Periprava.

După 17 ani de închisoare a ajuns să trăiască la Cluj, fiind permanent urmărit de Securitate.

În ultima parte a vieții a lucrat la un volum de memorii:

- *Amintiri* - publicat postum.

10. FLORIAN ȘTEFĂNESCU GOANGĂ (1881-1958)

Repere biografice:

Florian Ștefănescu-Goangă (n. 5 aprilie 1881, Curtea de Argeș - d. 26 martie 1958, București) a studiat la Leipzig, pentru obținerea titlului de doctor cu o teză despre tonalitatea afectivă a culorilor clasificate de el în „excitatoare” și „calmante”.

Teza a avut un impact mare în comunitatea internațională, fiind publicată în Germania, Franța, U.R.S.S. și S.U.A.

Domeniul de activitate: Psiholog, academician, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A înființat la Universitatea din Cluj o Catedră de Psihologie (1919), Institutul de Psihologie Experimentală, Comparată și Aplicată (1922, primul institut de psihologie experimentală din România) și prima organizație profesională a psihologilor din România - Societatea de Psihologie.

Datorită lui a fost introdusă fișa de observație psihologică în toate școlile din România, au fost înființate institute psihotehnice la București și Cluj.

A fondat și condus „Revista de Psihologie”.

A fost fruntaș al Partidului Național Liberal, rector al Universității din Cluj, subsecretar de stat la Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor, ministrul educației naționale.

În perioada comunistă, deoarece nu a dorit să devină suportul instaurării noii ideologii comuniste, a fost arestat și închis la Sighet (1950-1955).

11. SEXTIL PUȘCARIU (1877-1948)

Repere biografice:

Sextil Pușcariu (n. 4 ianuarie 1877, Brașov - d. 5 mai 1948, Bran) și-a făcut studiile universitare la Leipzig, Paris și Viena, devenind doctor docent în filosofie și decan al Facultății de Filosofie din cadrul Universității din Cernăuți.

Domeniul de activitate:

Filosof, lingvist, istoric literar, publicist și academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A participat activ la unirea Bucovinei cu România. Apoi a fost comisar general al Consiliului Dirigent privind organizarea Universității Daciei Superioare din Cluj.

Prim rector român al Universității din Cluj, a pus bazele Muzeului Limbii Române (1919), primul institut român de lingvistică. A fost reprezentantul României la Institutul Internațional de Cooperație Intelectuală de pe lângă Societatea Națiunilor (1922) și membru în Comitetul Internațional de Lingvistică. A inițiat și coordonat:

- *Dicționarul limbii române;*
- *Atlasul lingvistic român.*

12. PETRU FORNA (1944-2005)

Repere biografice:

Petru Fornă (n. 14 noiembrie 1944 , Sighetu-Marmației – d. 8 iulie 2005, Cluj-Napoca), după absolvirea Liceului „Ady-Șincai”, a urmat cursurile Facultății de Filologie din Cluj și a avut o prestigioasă carieră universitară la Catedra de filologie germanică.

Domeniul de activitate: Scriitor, profesor, ambasador.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În calitate de eseist, traducător și publicist, a publicat în revistele „Steaua”, „Tribuna”, „Secolul 20”, „România literară”, „Echinox” sau „Vatra”.

A îndeplinit funcția de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Austria în perioada 1994-1996.

13. OCTAVIAN PETROVICIU (1903 -1918)

Date biografice:

Octavian Petroviciu (n. 23 mai 1903, Toracul Mic, azi în Serbia – d. 19 decembrie 1918, Cluj), orfan fiind, a ajuns la Cluj prin bunăvoința mătușii sale, Elena Moldovan, care l-a crescut și s-a ocupat de educația lui.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Membru al Gărzilor Naționale din Ardeal, și-a dat viața în fața Băncii «Economul» din Cluj, în data de 19 decembrie 1918, pentru a apăra Senatul Național Român din Ardeal – care avea sediul în clădirea fostei bănci –, de atacul gărzilor secuiești din oraș.

14. VIRGIL SALVANU (1890-1983)

Date biografice:

Virgil Salvanu (n. 4 octombrie 1890, Ceaba, județul Cluj - d. 14 iulie 1983, Cluj Napoca) a absolvit Facultatea de Arhitectură de la Politehnica din Budapesta.

Domeniul de activitate: Arhitect, boxer.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A luptat ca aviator în primul război mondial.

A fost doborât în Italia și luat prizonier. După ce a fost eliberat, întors la Cluj, s-a înscris în Garda Națională a românilor din Transilvania, participând activ la înfăptuirea Marii Uniri din 1918.

A participat la Jocurile Interluate de la Paris unde a câștigat medalia de bronz (1919).

A întreprins demersuri pentru înființarea Clubului Sportiv „Dacia”.

În calitate de arhitect al municipiului Cluj a contribuit la ridicarea Catedralei Ortodoxe, a Casei Armatei și clădirea Politehnicii, precum și la construirea cartierelor „Andrei Mureșanu” și „Dâmbul Rotund”.

15. TEODOR MIHALI (1855 - 1934)

Repere biografice:

Teodor Mihali (n. 15 martie 1855, Prislop, jud. Maramureș - d. 17 ianuarie 1934, Cluj), absolvent al Universității „Francisc Iosif” din Cluj, a obținut titlul de doctor în drept.

Domeniul de activitate: Jurist, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Membru al Partidului Național Român, a militat pentru drepturile românilor din Transilvania, ajungând să fie judecat în Procesul memorandiștilor (1894).

Ca președinte al Clubului Parlamentar din Austro-Ungaria, a participat la elaborarea *Declarației de la Oradea* (12 octombrie 1918). A fost vicepreședinte al Marii Adunări Naționale și vicepreședinte al Marelui Sfat Național Român.

Ales deputat, a devenit vicepreședintele Senatului României.

La nivel local, a fost prefect al județului Solnoc-Dăbâca și primar al Clujului.

A fost decorat de regele Carol al II-lea cu Ordinul „Ferdinand I” în grad de Mare Cruce.

16. PAVEL DAN (1907-1937)

Repere biografice:

Pavel Dan (n. 3 septembrie 1907, Clapa, comitatul Turda - d. 2 august 1937, Cluj) a absolvit Facultatea de Litere a Universității din Cluj și a funcționat câțiva ani ca profesor la Liceul de Băieți din Blaj.

Domeniul de activitate: Scriitor.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Talentul său a fost asemănat cu cel al scriitorilor Ion Slavici, Ion Agârbiceanu și Liviu Rebreanu, fiind considerat un exponent important al ardelenismului literar românesc.

A scris:

- *Iobagii*, nuvelă care a obținut *Premiul I* la un concurs literar organizat de ziarul clujean „România Nouă”;
- *Urcan Bătrânul*, colecție postumă.

17. IULIU MOLDOVAN (1882 -1966)

Repere biografice:

Iuliu Moldovan (n. 15 iulie 1882, Bogata, Mureș - d. 19 iulie 1966, Cluj) a absolvit Facultatea de Medicină din Cluj.

Domeniul de activitate: Medic, profesor, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost demnitar în Consiliul Dirigent al Ardealului, membru al Comitetului Județean Cluj al P.N.Ț., director al Asociației Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA - înființată la Sibiu în 1861, având un rol însemnat în emanciparea culturală și politică a românilor din Transilvania), subsecretar de stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, deputat, senator, ministru al Sănătății.

A făcut parte din Comitetul Central al Ligii Antirevizioniste Române, alături de Stelian Popescu, Dinu Brătianu, Silviu Dragomir, Octavian Goga.

Arestat în noaptea de 5/6 mai 1950, în lotul demnitarilor, a fost internat la Sighet fără a fi judecat.

18. VICTOR PAPILIAN (1888 -1956)

Repere biografice:

Victor C. Papilian (n. 17 iunie 1888, Galați - d. 15 august 1956, Cluj) a absolvit Conservatorul și Facultatea de Medicină din București.

Domeniul de activitate: Scriitor, medic, muzician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

După război, a funcționat ca profesor universitar și director al Institutului de Anatomie Descriptivă și Topografică din cadrul Facultății de Medicină Cluj.

În 1937, a pus bazele școlii de anatomie descriptivă din Cluj și a organizat primul Congres de Antropologie și Arheologie Preistorică din țară.

Pe plan cultural, a editat revistele „Clujul medical” și „Darul vremii”, a fost director al Operei Române și al Teatrului Național și membru fondator al Orchestrei Simfonice a Filarmonicii „Gheorghe Dima”.

Pe plan literar s-a remarcat la început cu pseudonimul *Sylvius Rolando*. A scris romanul:

- *Ne leagă pământul*.

19. EMIL RACOVITĂ (1868– 1947)

Repere biografice:

Emil Racoviță (n. 10 august 1868, Iași – d. 17 noiembrie 1947, Cluj) a absolvit Facultatea de Drept de la Paris și Facultatea de Științe de la Sorbona.

Domeniul de activitate: Explorator, speolog, biolog, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Membru al „Societății zoologice” franceze, a participat în calitate de naturalist la „Expediția antarctică belgiană”, navigând cu vasul Belgica (1897-1899).

A rămas în istoria științei ca descoperitor al balenei cu cioc. S-a concentrat pe studierea faunei din peșteri din Europa și Africa, punând bazele unei noi științe - biospeologia.

Academician și rector al Universității din Cluj, a înființat primul Institut de biospeologie din lume.

Abnegația și devotamentul cu care s-a angajat în dezvoltarea științei și culturii i-au fost răsplătite cu distincții precum: Cavaler al Ordinului „Leopold II” al Belgiei, Comandor al Legiunii de Onoare Franceze, Steaua României, Meritul Cultural, etc.

20. NICOLAE DRĂGANU (1884– 1939)

Repere biografice:

Nicolae Drăganu (n.18 februarie 1884, Zagra, Bistrița-Năsăud – d.18 decembrie 1939, Cluj).

Domeniul de activitate: Filolog, critic literar, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A avut un rol important în preluarea universității clujene de către autoritățile românești.

A fost primar al Clujului, șeful Catedrei de limba română și membru activ al colectivului Muzeului Limbii Române, contribuind la elaborarea *Dicționarului limbii române*.

Activitatea de editare și comentare a textelor vechi a început-o înainte de primul război mondial, editând, sub egida Academiei Române:

- *Două manuscripte vechi: Codicele Todorescu și Codicele Marțian;*
- *Toponimie și istorie;*
- *Românii în veacurile IX - XIV pe baza toponimiei și a onomastice, etc.*

21. TUDOR DRĂGANU (1912 – 2010)

Repere biografice:

Tudor Drăganu (n. 2 decembrie 1912, Năsăud - d. 21 august 2010, Cluj) a absolvit Facultatea de drept din Cluj.

A fost profesor la Sorbona.

Domeniul de activitate: Jurist, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A predat cursuri de *Drept constituțional*, *Drept administrativ* și *Dreptul transporturilor*.

Doctor docent, a fost considerat cel mai prestigios autor din țară din ultimele cinci decenii și printre puținii autori europeni de acest nivel. Activitatea didactică universitară i-a adus Premiul „Simion Bărnuțiu” al Academiei Române. A scris:

- *Actele de drept administrativ*;
- *Introducere în teoria și practica statului de drept*;
- *Drept constituțional și instituții politice*.

22. DĂNILĂ PAPP (1868– 1950)

Repere biografice:

Dănilă Papp (n. 20 mai 1868, Avram Iancu, județul Bihor - d. 1950, Sibiu) a absolvit Academia Militară Terezienă din Viena.

Domeniul de activitate: Ofițer, ambasador.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A luptat în timpul Primului Război Mondial pe frontul din Galiția de Nord, pe frontul din Bucovina și pe cel din Italia, fiind promovat la gradul de general de brigadă.

A participat la campania antibolșevică din Ungaria din anul 1919.

În timpul lui Carol al II-lea a fost guvernatorul Ținutului Mureș.

De religie greco-catolică, în ultimii ani de activitate aflat pe scena publică a devenit ambasador al României pe lângă Sfântul Scaun, un post de o importanță extraordinară, în contextul în care Vaticanul făcea eforturi uriașe pentru a stăvili extinderea celui de-al Doilea Război Mondial.

După 23 august 1944, viața sa a urmat un destin nefericit, fiind trecut de către comuniști în rândul „dușmanilor poporului” și privat de o serie de drepturi.

23. ALEXANDRU HANZU (1871-1949)

Repere biografice:

Alexandru Hanzu (n. 17 octombrie 1871, Cacova, jud. Sibiu - d. ? 1949, Cluj), absolvent al Școlii Militare de Ofițeri din Viena, încadrat ca locotenent în armata austro-ungară (1894), a urcat în ierarhia militară devenind general de brigadă.

Domeniul de activitate: Ofițer.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, cu sediul la Sibiu, l-a integrat în Compartimentul de Apărare și Ordine Publică, aflat în subordinea lui Cicio Pop, pentru a se ocupa de organizarea Armatei din Transilvania.

După desființarea Gărzilor Naționale Austro-Ungare, a fost numit comandant al Diviziei 16 Infanterie și a fost desemnat, de către Marele Stat Major, șef al Biroului 1 pentru Armata din Transilvania.

În iunie 1919 a respins atacul armatei maghiare condusă de Béla Kun, care viza ocuparea Transilvaniei și a participat la contraofensiva armatei române, lansată la data de 2 august 1919.

I-a primit pe emisarii unguri, înmânându-le condițiile capitulării.

După 1927, a fost comandantul Corpului Vânătorilor de Munte și al Corpului 6 Armată de la Cluj.

24. RALUCA RIPAN (1894 -1972)

Repere biografice:

Raluca Ripan (n. 27 iunie 1894, Iași - d. 5 decembrie 1972, Cluj-Napoca) a absolvit Facultatea de Științe de la Iași.

Domeniul de activitate: Chimist, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Prima femeie doctor în științe chimice din România, a fost decan al Facultății de Chimie a Universității din Cluj, membru titular al Academiei Republicii Populare Române, membră de onoare a Societății de Chimie Industrială din Franța, membră a Societății Germane de Chimie, iar Universitatea „Nikolaus Kopernicus” din Torun (Polonia) i-a decernat titlul de doctor honoris causa.

A publicat peste 250 de lucrări de specialitate și a primit de la Oficiul de Stat pentru Invenții numeroase certificate de autor pentru unele invenții precum: metode de obținere a uraniului din minereuri, de separare a aurului de minereurile aurifere, de preparare a aurului lichid pentru decorarea sticlei de menaj.

25. IULIAN POP (1880-1923)

Repere biografice:

Iulian Pop (n. 12 martie 1880, Buduș, - d. 22 noiembrie 1923, Cluj).

Domeniul de activitate: Avocat.

Primarul Iulian Pop

În memoriam

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost cel dintâi român devenit primar al Clujului după Marea Unire.

Pe durata mandatului său, s-au început lucrările de introducere a gazului metan în oraș, a fost inaugurată Universitatea Dacia Superioară, s-a dezvelit statuia Lupa Capitolina (copie a Lupei Capitolina din Roma), donată de statul italian în anul 1921.

26. DOMINIC STANCA (1892, -1979)

Repere biografice:

Dominic Stanca (n. 4 octombrie 1892, Petroșani - d. 1 aprilie 1979, Cluj-Napoca) a studiat medicina la Cluj, iar după doctorat a lucrat la Viena ca medic militar, fiind apoi trimis pe frontul de est.

Domeniul de activitate: Medic, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A reprezentat Reuniunea Femeilor Române Greco-Ortodoxe din Petroșani ca delegat oficial, cu credențional, la Marea Adunare Națională de la 1 decembrie 1918 din Alba-Iulia.

A revenit la Cluj ca profesor universitar în cadrul Facultății de Medicină, secția Ginecologie, iar în 1919 a pus bazele primului spital românesc din oraș, de pe actualul Bulevard 21 Decembrie. Apoi a pus bazele spitalelor de la Orăștie și Suceava.

În 1928, în calitate de proprietar, a reorganizat Băile Someșeni ale căror efecte terapeutice le-a descoperit.

27. IOAN ALEMAN (1891-1948)

Repere biografice:

Ion Aleman (n. 1891, comuna Săcădate, comitatul Sibiu - d. noiembrie 1948) a studiat medicina la București, Cluj și Viena.

Domeniul de activitate: Medic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost delegate din partea Sibiului la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

A devenit șeful Clinicii Stomatologice din Cluj și profesor universitar doctor docent.

S-a preocupat de radioterapia tumorilor maligne ale cavității bucale și de tratamentul cu vaccinul polivalent al pioreei alveolare.

Se numără printre membrii fondatori ai Asociației Doctorilor Stomatologi din România.

28. BALÁZS PÉTER (1919-2003)

Repere biografice:

Balasz Peter (1919, 28 mai, Vlaha, jud. Cluj - 2003, 17, februarie Cluj-Napoca) a studiat arta la Târgu Mureș, Cluj și Baia Mare.

Domeniul de activitate: Pictor, grafician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Din 1939 a participat la expozițiile Breslei Barabás Miklós din Cluj. După 1938, a participat la expozițiile Breslei Barabás Miklós din Cluj.

Creațiile sale, de inspirație folclorică, au tematici preponderent clasice. A realizat mai multe fresce bisericești, printre care se numără și cele ale Catedralei Ortodoxe din Timișoara.

La propunerea lui Aurel Ciupe, între 1948-1950, a predat pictura la Institutul de Arte Plastice din Cluj.

29. PATAKI JÓZSEF (1908-1993)

Repere biografice:

József Pataki (n. 26 decembrie 1908, Iacobeni, Harghita – d. 17 septembrie 1993, Cluj).

Domeniul de activitate:

Istoric, profesor universitar, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În 1944, după obținerea titlului de doctor în istorie, a fost mobilizat și trimis pe front.

După război, a ajuns profesor universitar la Universitatea Bolyai, devenită Babeș-Bolyai după unificarea din 1959.

A fost membru corespondent al Academiei Maghiare.

Pentru contribuția sa la cercetarea documentelor de la Nürnberg, referitoare la domeniul de la Hunedoara, a fost distins de Academia Română cu Premiul „Nicolae Bălcescu”.

30. IULIU HAȚIEGANU (1878–1959)

Repere biografice:

Iuliu Hațieganu (n. 14 aprilie 1885, Dârja, Cluj - d. 4 septembrie 1959, Cluj) a studiat medicina la Cluj.

Domeniul de activitate:

Medic, profesor universitar, academician, ministru al Sănătății.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În calitate de delegat al tineretului universitar la Adunarea Națională de la Alba Iulia, a pledat pentru înființarea Universității din Cluj.

A pus bazele școlii clujene de medicină internă. Celebru medic internist, a fost apreciat mai ales pentru cercetările sale în domeniul tuberculozei.

În semn de prețuire, Universitatea de Medicină și Farmacie din oraș îi poartă numele.

Între 1930-1932, din fonduri proprii și donații, a înființat Parcul sportiv "Iuliu Hațieganu", aflat pe malul Someșului, cu o suprafață de 25 ha.

31. EMIL HAȚIEGANU (1885–1959)

Repere biografice:

Emil Hațieganu (n. 9 decembrie 1878, Tritiul de Sus, comitatul Turda - d. 13 mai 1959, Cluj).

Domeniul de activitate: Jurist, politician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor în științe juridice și economice, membru al Baroului Cluj și rector al Universității din oraș, angajat politic, mai întâi în Partidul Național Român, apoi în Partidul Național Țărănesc, a deținut diverse funcții: ministru de stat pentru Transilvania, ministru fără portofoliu, din partea Partidului Național Țărănesc, în guvernul Petru Groza.

În 1948, a devenit membru de onoare al Academiei Române, iar spre sfârșitul aceluiași an a fost arestat pentru „sabotaj” și condamnat la opt ani de închisoare. Și-a ispășit pedeapsa în închisoarea de la Sighet, fiind eliberat în 1955 și repus în drepturi în 1990.

32. OCTAVIAN FODOR (1913-1976)

Repere biografice:

Octavian Fodor (n. 17 octombrie 1913, Mediaș - d. 8 iunie 1976, Cluj-Napoca).

Domeniul de activitate:

Medic, profesor universitar, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost distins cu titluri, premii, ordine și medalii: Profesor Universitar Emerit al Republicii Socialiste România, Ordinul Meritul Sanitar clasa I „pentru merite deosebite în domeniul ocrotirii sănătății populației din țara noastră”.

În semn de înaltă prețuire a activității sale pe tărâmul medicinei românești, Spitalul Clinic de Urgență – actualul Institut Regional de Gastroenterologie și Hepatologie din oraș – a primit, în anul 1973, numele de „Prof. dr. Octavian Fodor”.

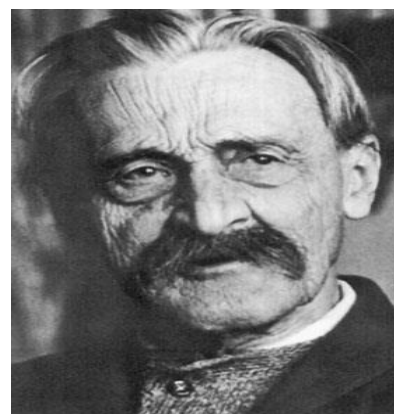
33. KÓS KÁROLY (1883-1977)

Repere biografice:

Născut *Karl Kosch* (n. 16 decembrie 1883, Timișoara - d. 24 august 1977, Cluj).

Domeniul de activitate:

Arhitect, scriitor, grafician, etnograf, politician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Exponent al transilvanismului, a activat ca profesor al Facultății de Agricultură din Cluj, unde a ocupat postul de decan în anul universitar 1945-1946.

A fost membru al Parlamentului României.

În memoria colectivă clujeană, numele său se leagă de proiectarea Bisericii Reformate cu Cocos, de pe strada Moșilor, numărul 84, construită între 1913-1914 în stilul secesiunii vieneze.

34. LEON SILVIU DANIELLO (1898-1970)

Repere biografice:

Leon Silviu Daniello (n. 2 octombrie 1898, Budapesta - d. 27 martie 1970, Cluj-Napoca).

Domeniul de activitate:

Medic emerit, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În 1942, a devenit primul profesor de pneumoftiziologie din învățământul medical superior românesc.

A fost membru corespondent al Academiei, președintele Societății de Științe Medicale, filiala Cluj, membru corespondent al Societății Franceze de Studii Științifice asupra Tuberculozei, al Societății Germane de Pneumoftiziologie, membru consilier al Uniunii Internaționale contra Tuberculozei și membru al Academiei de Medicină din New York.

În semn de înaltă prețuire, Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie îi poartă azi numele.

35. ROMUL BOILĂ (1881-1946)

Repere biografice:

Romul Boilă (1881, 8 octombrie, Târnăveni, Mureș-1946, 14 martie, Cluj).

Domeniul de activitate:

Jurist, om politic, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost doctor în drept și științe politice, membru în Consiliul Dirigent al Transilvaniei, director al Departamentului Comunicațiilor și Alimentării, deputat și senator.

În calitate de membru marcant al Partidului Național Țărănesc, a făcut parte din Consiliul de revizuire legislativă (în guvernul Iuliu Maniu).

La Cluj, a fost profesor de *Drept constituțional*, precum și decan al Facultății de Drept.

36. AUREL ISAC (1845-1932)

Repere biografice:

Aurel Isac (n. 2 august 1846, Târgoviște – d. 23 aprilie 1932, Cluj) a studiat la Viena, unde a și obținut doctoratul în drept.

Domeniul de activitate:

Jurist.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Reprezentant al pasivismului în cadrul Partidului Național Român, a stabilit și promovat legături cu fruntași politici din Vechiul Regat.

L-a apărat pe Gheorghe Pop de Băsești în Procesul memorandiștilor (Cluj, 1894).

A fost președintele Societății Juriștilor Români. În 1918 a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, iar după unire a fost primul senator român al orașului Cluj și decan al Baroului Cluj.

A locuit pe strada care azi poartă numele fiului său. Printre personalitățile vremii care i-au trecut pragul casei se numără și Ion Rațiu, Vasile Lucaciu, Gheorghe Pop de Băsești, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Ion Luca Caragiale, George Coșbuc, Ady Endre și mulți alții.

A fost distins cu Ordinul "Coroana României" în grad de Comandor.

37. EMIL ISAC (1886-1954)

Repere biografice:

Emil Isac (n. 27 mai 1886, Cluj - d. 25 martie 1954, Cluj) a absolvit Facultatea de Drept și la Facultatea de Științe Sociale din Cluj.

Domeniul de activitate:

Poet, membru corespondent al Academiei Române.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A făcut parte din Marele Sfat Național de la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Pasiunea lui pentru literatură s-a materializat într-o colecție de peste 1.700 de volume (*Ardealule, Ardealule bătrân; Cartea unui om*), aflate acum la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj.

38. ȘTEFAN METEȘ (1887-1977)

Repere biografice:

Ștefan Meteș (n. 8 ianuarie 1887, Geomal, Alba - d. 30 iunie 1977, Cluj-Napoca) și-a definitivat studiile universitare de teologie la Arad, Sibiu și Caransebeș, iar apoi a urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie din București.

Domeniul de activitate:

Preot, istoric.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost deputat în Parlamentul României Mari, subsecretar de stat în Ministerul de Interne, iar apoi în cel al Instrucțiunii.

A condus Arhivele Statului de la Cluj.

În timpul regimului comunist a fost închis la Sighet (1950-1955). Condamnarea i-a adus și pierderea statutului de membru corespondent al Academiei Române.

A publicat o serie de lucrări despre istoria bisericii românești din Ardeal, precum și studii de istorie socială și locală.

Activitatea i-a fost încununată de premiile Academiei Române „V. Adamachi” și „Gh. Asachi”.

A scris:

- *Relațiile mitropolitului Andrei Șaguna cu românii din Principatele Române;*
- *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX. (Cercetări de demografie istorică).*

39. AUGUSTIN BENA (1880-1962)

Repere biografice:

Augustin Bena (n. 20 octombrie 1880, Pianu de Jos, Alba – d. 1962 Cluj), după finalizarea studiilor teologice la Sibiu, și-a desăvârșit pregătirea muzicală la Academia Regală de Muzică din Berlin și Conservatorul din București.

Domeniul de activitate:

Compozitor, profesor, dirijor, preot.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În timpul Primului Război Mondial a fost mobilizat în armata austro-ungară, servind ca preot militar, cu gradul de căpitan.

După Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, a fost numit profesor la Catedra de teorie, solfegii, armonie și dirijat a Conservatorului clujean, ocupându-se și de instruirea profesorilor de muzică din Ardeal.

Doctor în filosofie și litere, a fost rectorul Academiei de Muzică și Artă Dramatică din Cluj, inspector al Învățământului Muzical Secundar pentru Transilvania, iar apoi inspector la nivel național.

A fost distins cu Ordinul "Coroana României" în grad de Cavaler și cu Răsplata Muncii pentru Școală și Cultură.

A compus peste 200 de piese aparținând diverselor genuri muzicale:

- *Tratatul de teoria muzicii*, prima lucrare didactică în muzicologia românească (1921);
- *Curs practic de dirijat coral*, etc.

40. DUMITRU CĂPRIOARĂ (1904-1975)

Repere biografice:

Dumitru Căprioară (n. 1 octombrie 1904, Râșnov, Brașov-d. 27 octombrie 1975, Cluj) a absolvit Facultatea de Medicină din Cluj și s-a specializat la Bonn, Praga, Budapesta și Viena.

Domeniul de activitate: Medic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Profesorul dr. docent, a fost membru fondator al Clinicii de Obstetrică și Ginecologie din Cluj, pe care a și condus-o între anii 1952-1969.

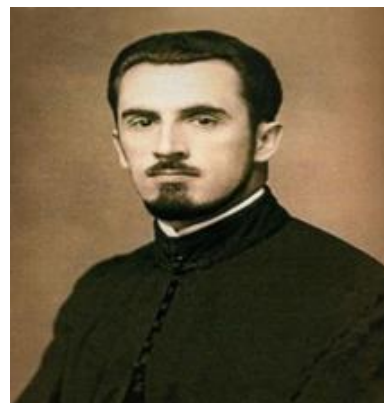
41. ILARION FELEA (1903-1961)

Repere biografice:

Ilarion Felea (n. 21 martie 1903, în Valea Brad, jud. Hunedoara – d. 18 septembrie 1961 în penitenciarul din Aiud) a studiat teologia la Sibiu și București și literele și filosofia la Cluj.

Domeniul de activitate:

Preot, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost rector, profesor doctor de *Dogmatică* și *Apologetică* la Academia teologică din Cluj și la cea din Arad.

A fost redactor al foilor „Biserica și Școala” și „Calea Mântuirii” din Arad.

Arestat și deținut în timpul regimului communist, a fost condamnat la 20 de ani muncă silnică „pentru uneltire contra ordinii sociale” și 20 de ani temniță grea pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare și a mișcării revoluționare”.

A scris și publicat sute de articole și predici în: „Telegraful Român” (Sibiu), „Biserica și Școala” (Arad), etc.

Dintre lucrările sale cele mai cunoscute amintim:

- *Dumnezeu și sufletul în poezia română contemporană;*
- *Religia iubirii;*
- *Religia culturii.*

42. GHEORGHE DIMA (1847-1925)

Repere biografice:

Gheorghe Dima (cunoscut și ca George Dima, n. 28 septembrie/10 octombrie 1847, Scheii Brașovului - d. 4 iunie 1925, Cluj) a urmat cursurile Politehnicii germane din Karlsruhe și a luat lecții de canto la Viena și Graz (Austria).

Domeniul de activitate:

Compozitor, dirijor, membru de onoare al Academiei Române.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În tinerețe a cântat la operele din Klagenfurt și Zürich

Ajuns la Cluj, a devenit primul rector al proaspătului Conservator de Muzică (1919).

În semn de înaltă prețuire, vechiul conservator a primit numele de Academia de Muzică „Gheorghe Dima” (1990).

A compus cântece pentru voce și pian (liederuri):

- *A venit un lup din crâng* (versuri de George Coșbuc);
- *De ce nu-mi vii?* (versuri de Mihai Eminescu).

43. ION AGÂRBICEANU (1882-1963)

Repere biografice:

Ion Agârbiceanu (n. 12 septembrie 1882, Cenade, Austro-Ungaria – d. 28 mai 1963, Cluj-Napoca) a absolvit Facultatea de Teologie și de Litere din Budapesta.

Domeniul de activitate:

Scriitor, ziarist, prozator, parlamentar, academician, canonic și protopop unit al Clujului.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Trimis în Rusia în timpul războiului, a funcționat ca preot militar în cadrul Corpului Voluntarilor Ardeleni. După 1918, s-a întors la Cluj și a condus publicațiile „Patria” și „Tribuna”.

A fost parlamentar al României de mai multe ori. La Cluj, a fost preot și protopop.

Membru titular al Academiei Române, a fost distins cu *Premiul național pentru proză* și cu Ordinul Muncii - pentru merite deosebite în domeniul creației literare.

A scris:

- *Nepoata lui moș Mitruț*;
- *Fefelega*.

44. MARIA CUPCEA (1903-1980)

Repere biografice:

Maria Cupcea (1903-1980) a absolvit cursurile Liceului de Fete din Beiuș, după care a urmat Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Cluj.

Domeniul de activitate: Actriță de teatru și film, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost actriță a Teatrului Național din Cluj (timp de 35 de ani), cadru didactic, funcționând mai întâi ca profesor de muzică la Liceul de Fete din Turda și la „Principesa Ileana” din Cluj, iar apoi ca rector și profesor universitar al Institutului de Teatru clujean.

A compus muzică de scenă și a scris o serie de articole despre teatrul românesc, precum și piese de teatru pentru copii. Artist emerit, a jucat în filmele: *Columna* (1968), *Amintiri din copilărie* (1964), etc.

45. ISZÁK SÁMUEL (1915-2007)

Repere biografice:

Itszak Samuel (n.20 decembrie 1915, Târgu Mureș- 4 septembrie 2007, Cluj-Napoca) și-a făcut studiile medicale la Bologna (Italia), Cluj și Sibiu.

Domeniul de activitate: Istoric al medicinei și farmaciei, medic și profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A publicat peste 250 de lucrări, ocupându-se de iluminismul medical, de istoria tratamentelor în holeră, de colaborarea medicală româno-maghiară, de personalitățile medicale importante din România sec. XIX-XX.

A ținut prelegeri de istoria medicinei și farmaciei, la Radio Cluj, pentru publicul larg.

A avut o contribuție importantă în muzeografia medicală și mai ales în cea farmaceutică.

În 1951 a organizat colecția de *Istoria Farmaciei* la Muzeul Brukenthal din Sibiu.

Dar marea sa mândrie a fost înființarea Muzeului de Istorie a Farmaciei din Cluj, situat azi pe str. Ferdinand nr. 1. A ales ca local fosta farmacie Hintz, fondată în 1573. Dând dovada de o deosebită dexteritate muzeografică, el a refăcut farmacia așa cum era în sec XVI.

46. VASILE GHEORGHE RADU (1903-1982)

Repere biografice:

Vasile Gheorghe Radu (n. 26 iunie 1903, Pârgărești, Bacău - d. 8 martie 1982, Cluj-Napoca) a absolvit Facultatea de Științe, secția Științele Naturii a Universității din Iași.

Domeniul de activitate:

Zoolog, membru corespondent al Academiei de Științe din România și al Academiei Române.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor docent, a predat la Facultatea de Științe Naturale a Universității din Cluj, apoi a fost decan al Facultății de Biologie-Geografie și director al Institutului de Zoologie și Anatomie Comparată. A predat câteva discipline biologice de bază, *Zoologia nevertebratelor*, fiindu-i disciplina de suflet.

A desfășurat o intensă activitate de cercetare abordând aspecte legate de faună și taxonomie referitoare la izopodele terestre din România.

Om de știință emerit, a fost distins cu Premiul „Gheorghe Lazăr” al Academiei Române, Medalia Centenarului Academiei Române și Medalia Semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România.

47. ION R. BACIU (1921-2004)

Repere biografice:

Ion R. Baci (n. 22 martie 1921, Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara – 19 septembrie 2004, Cluj-Napoca) cu studii superioare la Cluj, a devenit doctor în medicină și chirurgie magna cum laude, doctor în științe și doctor docent.

Domeniul de activitate: Medic, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Profesor emerit, s-a afirmat în domeniul fiziologiei moleculare integrative, prin cercetări axate pe fiziologia sistemului sangvin, precum și pe fiziologia muncii.

A fost distins cu: Premiul „Victor Babeș” al Academiei Române, medaliat cu aur în cadrul Simpozionului Internațional de la Pavia (Italia).

48. AVRAM ANDEA (1948-2017)

Repere biografice:

Avram Andea (23 aprilie 1948, comuna Șicula, jud. Arad – 2 ianuarie 2017, Cluj Napoca) a absolvit Facultatea de Istorie și Filosofie din Cluj.

Domeniul de activitate:

Istoric, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Disciplinele predate ca profesor universitar au fost: *Istoria medie a României, Istoria Bizanțului, Istoria Sud-Estului European, Geografie istorică, Demografie istorică, Istoriografie universală și a României, Istoria Transilvaniei, Istoria instituțiilor românești medievale și premoderne, Paleografie româno-chirilică, Paleografie slavă.*

Medevist valoros, cu o operă fundamentată pe critica izvoarelor, a fost premiat de Academia Română, pentru lucrarea *Haiducul Pinteș și lumea sa, 1693-1703.*

49. DORIN GELU NEAMȚU (1939-2017)

Repere biografice:

Dorin Gelu Neamțu (n. 1 martie 1939, Mintiul Gherlii – d. 1 martie 2017, Cluj Napoca) a studiat la Cluj, devenind doctor în istorie.

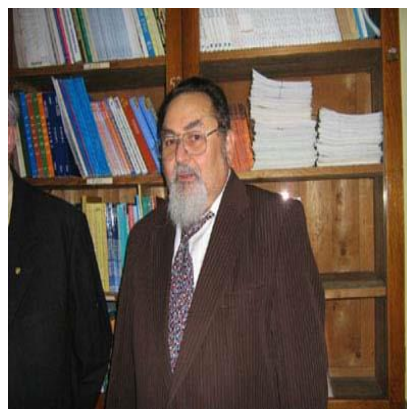
Domeniul de activitate:

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost cercetător științific la Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române. Cercetările sale s-au concentrat asupra istoriei moderne, un loc aparte ocupând Revoluția română de la 1848-1849.

Societatea Cultural Patriotică „Avram Iancu” îl consideră drept „cel mai de seamă istoriograf” al acestei revoluții.

A fost membru al colectivului redacțional al „Revistei Academiei Române” și a fost distins de Academia Română cu Premiul „Nicolae Iorga”.

50. RADU STANCA (1920-1962)

Repere biografice:

Radu Stanca (n. 5 martie 1920, Sebeș — d. 26 decembrie 1962, Cluj) a urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie din Cluj.

Domeniul de activitate:

Dramaturg, poet, eseist și regizor de teatru.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

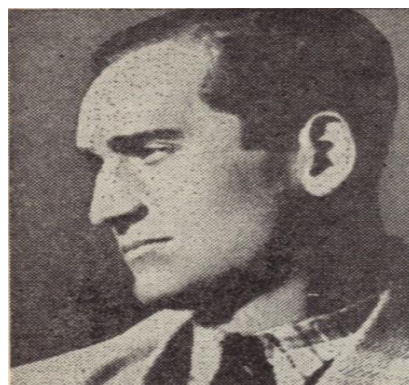
A predat cursul de *Estetica teatrului* la Conservatorul Popular din Sibiu, apoi a fost prim regizor al Teatrului din același oraș.

A revenit la Cluj, unde a deținut aceeași funcție, de prim regizor, la Teatrul Național.

Printre cele mai importante spectacole puse în scenă amintim *Gaițele* de Al. Kirițescu, *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale, *Hagi Tudose* de B. Delavrancea.

A scris:

- *Turnul Babel*;
- *Drumul magilor*.

51. DAVID PRODAN (1902-1992)

Repere biografice:

David Prodan (n. 13 martie 1902, satul Cioara, azi Săliște, județul Alba - d. 11 iunie 1992, Cluj) a absolvit Facultatea de Litere și a devenit doctor în istorie cu teza *Răscoala lui Horea în comitatele Cluj și Turda*.

Domeniul de activitate:

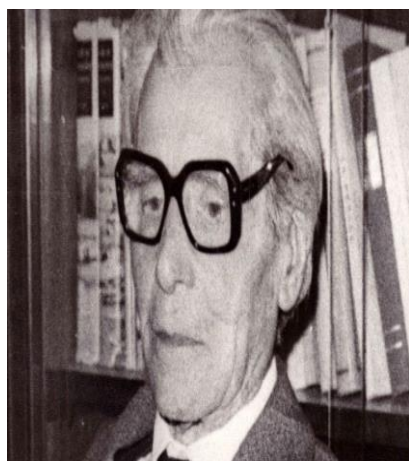
Istoric, academician, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost profesor universitar, membru al Academiei Române și al Asociației Istoricilor Americani, specialist în istoria Transilvaniei medievale și moderne, în istorie economică și socială. Izvoarele lucrărilor sale au fost, în cea mai mare parte, material arhivistic inedit, ales din arhivele județelor Cluj și Turda.

A scris:

- *Răscoala lui Horea*;
- *Iobăgia în Transilvania în secolul al XVII-lea*;
- *Problema iobăgiei în Transilvania 1700-1848*;
- *Transilvania și iar Transilvania*.

52. TRAIAN POP (1885-1960)

Repere biografice:

Traian Pop (n. 10 februarie 1885, Șinca Veche, Brașov - d. 12 noiembrie 1960) a absolvit Facultatea de Drept din Cluj și a obținut titlul de doctor în drept la Viena.

Domeniul de activitate: Jurist, membru de onoare al Academiei Române, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A activat ca profesor la Catedra de procedură penală din Cluj.

În calitate de membru al Partidului Național Țărănesc, a fost deputat și apoi senator în Parlamentul României. A făcut parte din „Comisia de trei”, care a contribuit la redactarea Codului Penal din anul 1933.

În 1939 a deținut funcția de ministru însărcinat cu întocmirea inventarului averii publice. A scris numeroase lucrări de drept penal și procesual.

A fost distins cu Ordinul „Coroana României” în grad de Comandor, „Steaua României” în grad de Ofițer, etc.

53. EMIL SIMON (1936-2014)

Repere biografice:

Emil Simon (n. 24 septembrie 1936, Chișinău, Regatul României – d. 25 februarie 2014, Cluj-Napoca) a urmat Conservatorul de Muzică „Gheorghe Dima”, unde a luat cursuri de dirijat cu Antonin Ciolan și de compoziție cu Sigismund Toduță. S-a perfecționat la Conservatoire National Supérieur de Musique de la Paris.

Domeniul de activitate: Dirijor și compozitor român.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Timp de patru decenii a fost dirijor permanent al Filarmonicii „Transilvania”, susținând peste 1500 de concerte în țară și în străinătate.

A compus numeroase lucrări de muzică vocal-simfonică.

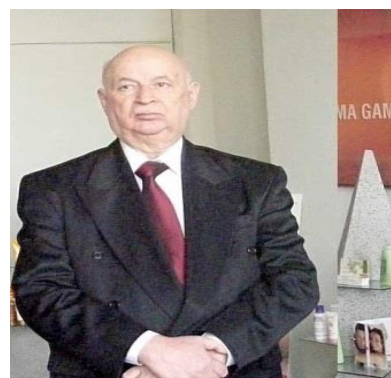
A fost distins cu *Premiul I* la Concursul internațional de dirijat din Franța de la Besançon, Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler și titlul de doctor *honoris causa* al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

54. LIVIU TURDEAN (1936-2017)

Repere biografice:

Liviu Turdean (n. 1936 – d. 27 februarie 2017, Cluj Napoca).

Domeniul de activitate: Inginer.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Părinte al companiei „Farmec”, cea mai mare producătoare de produse cosmetice din România, a fost colaborator al medicului academician Ana Aslan, specializată în gerontologie, inventatoarea formulei Gerovital, considerată „elixirului tinereții”.

În anul 1967, Ana Aslan a încredințat brevetul Gerovitalului companiei „Farmec” (1945). Sub conducerea sa, Gerovitalul a redevenit o marcă românească apreciată în întreaga lume. Tot lui i se datorează existența companiei „Farmec” de astăzi, pe care a apărut-o din răspuțeri, opunându-se înstrăinării ei, în „euforia națională” de distrugere a industriei românești, care a bântuit România post-decembristă.

55. DUMITRU SOPON (1936-2006)

Repere biografice:

Dumitru Sopon (n. 21 martie 1936, Gilău, jud. Cluj - d. 12 noiembrie 2006, Cluj-Napoca) .

Domeniul de activitate:

Interpret de muzică populară românească

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Artist liric, a promovat folclorul românesc în peste 40 de țări din întreaga lume.

A devenit cetățean de onoare al comunei Gilău, al municipiului Cluj-Napoca, precum și al statului Carolina de Sud (U.S.A.).

A fost solist profesionist al Filarmonicii de Stat „Transilvania” din Cluj-Napoca și a fost distins cu Ordinul Național Steaua României.

56. VIOREL GLIGORE (1910-2001)

Repere biografice:

Viorel Gligore (1910-2001) a absolvit Facultatea de Medicină din cadrul Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj.

Domeniul de activitate: Medic, profesor universitar, doctor docent.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost asistentul profesorului Iuliu Hațieganu, medic și director al Clinicilor Universitare, șef de catedră la Clinica Medicală II, fondator și director al Centrului Antidiabetic și Antiobezitate.

57. GEORGE PETRESCU (1926-2010)

Repere biografice:

George Petrescu (n. 2 septembrie 1926, Săcel, Maramureș – d. 3 septembrie 2010) a absolvit Facultatea de Medicină din Cluj.

Domeniul de activitate: Medic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Profesor universitar doctor, titular a trei brevete de invenție, distins cu Premiul I pentru cercetare științifică, acordat de Ministerul Învățământului, a îndeplinit funcția de secretar al Secției pneumoftiziologice, filiala Cluj.

Veteran de război, a dobândit numeroase distincții și medalii pentru merite deosebite în munca medico-sanitară depusă în țară și în străinătate.

A depus o stăruitoare activitate în prevenirea și combaterea cu succes a tuberculozei în Transilvania, făcând parte din Comisia de experți a Ministerului Sănătății.

A fost membru fondator și președinte al Ligii contra Tabagismului.

A predat peste 25 de ani la Universitatea Populară Cluj cursul de *Cultură și civilizație mediteraneană*.

Ca absolvent al Universității Populare - secția pictură (clasa prof. Alexandru Cristea) a realizat peste 250 de lucrări care au ajuns în colecții din țară și străinătate.

58. IULIU COROIANU (1847-1927)

Repere biografice:

Iuliu Coroianu (n. 14 iun. 1847, Dorolț, jud. Satu Mare - d. 29 martie 1927, Cluj) a studiat științele politice și dreptul la Academia din Oradea, apoi la Universitatea din Budapesta.

Domeniul de activitate: Jurist, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Din 1874 a activat ca avocat la Cluj. Prin strădania sa, s-a înființat la Cluj - Banca Economul.

A activat în conducerea Partidului Național Român și a redactat *Memorandumul* (1892). A fost condamnat, în Procesul memorandiștilor, la 2 ani și 8 luni de închisoare.

Unirea Transilvaniei cu România și promovarea unei noi generații de lideri ai P.N.R., condusă de Iuliu Maniu, au adus o revenire a lui Iuliu Coroianu în viața politică.

La Marea Adunare Națională de la Alba Iulia a reprezentat două localități: Șimleul Silvaniei (Sălaj) și Dumbrăveni (Ibașfalău) din comitatul Târnava Mică.

A fost ales în Marele Sat Național Român, apoi a devenit ministru al Agriculturii în Consiliul Dirigent al Transilvaniei și senator în primul parlament al României Mari.

Deși avea mai mult de 70 de ani, a redevenit unul dintre cei mai apreciați lideri ai românilor din Transilvania.

59. TEODOR NAUM (1891-1980)

Repere biografice:

Teodor Naum (n. 1 septembrie 1891, Iasi – d. 19 martie 1980, Cluj-Napoca) a obținut titlul de doctor *magna cum laude* în filologie clasică la Cluj.

Domeniul de activitate:

Filolog, traducător, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În 1926, după moartea lui Vasile Bogrea, a fost numit profesor universitar și a fost cooptat în grupul de filologi ai Muzeului Limbii Române, contribuind la elaborarea *Dicționarului Academiei Române*. A scris:

- *Sentimentul naturii în scrisorile lui Pliniu cel Tânăr;*
- *Viața și opera poetului P. Vergilius Maro;*
- *Horațiu;* etc.

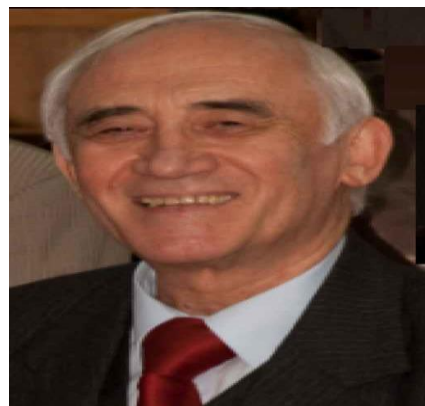
60. SORIN EMILIAN LEUCUȚA (1939-2016)

Repere biografice:

Sorin Emilian Leucuța (n. 7 decembrie 1939, Oradea – 24 iunie 2016, Cluj Napoca) a absolvit Facultatea de Farmacie din Cluj și s-a specializat la Paris și Bruxelles.

Domeniul de activitate:

Medic, profesor universitar, farmacist, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost decan al Facultății de Farmacie din Cluj.

A pus bazele domeniilor de biofarmacie și farmacocinetică, iar în 1973 a introdus aceste discipline, în premieră în România, în curriculum.

A creat și coordonat Centrul de Cercetare pentru Medicamente Biofarmaceutice.

A publicat peste 20 de monografii, numeroase lucrări științifice și cursuri universitare.

A fost distins cu numeroase premii.

61. TIBERIU MORARIU (1905-1982)

Repere biografice:

Tiberiu I. Morariu (n. 26 septembrie 1905, Salva, Bistrița-Năsăud - d. 30 noiembrie 1982, Cluj-Napoca) a fost absolvent al Facultății de Științe din Cluj.

Domeniul de activitate: Geograf, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Profesor universitar doctor, a fost șef al Catedrei de Geografie al Facultății de Științe, membru corespondent al Academiei Române, membru de onoare al Societății de Hidrologie de la Budapesta.

A înființat Centrul de Cercetări Geografice din Transilvania, punând astfel bazele unei adevărate școli de geografie.

Om de știință emerit, a fost distins cu titlul de doctor *honoris causa* al Universității din Strasbourg.

62. VICTOR MERCEA (1924-1987)

Repere biografice:

Victor Mercea (n. 2 ianuarie 1924, Timișoara – d. 29 iunie 1987, Cluj-Napoca) a absolvit Facultatea de Științe din Cluj.

Domeniul de activitate:

Fizician, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost profesor universitar titular al Catedrei de Fizica solidelor, Magnetism și Electronică, decan al Facultății de Fizică și directorul Institutului de Tehnologie Izotopică și Moleculară.

A condus colectivul de cercetători care, în premieră națională, a realizat apa grea, construind o stație pilot de separare a izotopului greu al azotului.

Are în palmares două brevete de invenție privind procesele de producere a apei grele.

A fost membru corespondent al Academiei Române și membru afiliat al Societății Nucleare din America.

63. NICOLAE ABRAMESCU (1884-1947)

Repere biografice:

Nicolae Abramescu (n. 1884, Târgoviște - d. 11 februarie 1947, Cluj) a absolvit Facultatea de Științe din București.

Domeniul de activitate:

Matematician, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Profesor universitar la Cluj, autor de manuale de matematică, a fondat Facultatea de Științe a Universității „Regele Ferdinand”, în cadrul căreia a predat la Catedra de geometrie descriptivă.

A fost unul dintre cei 26 de profesori universitari care au semnat protestul față de decizia de cedare a Ardealului de Nord, Ungariei hortyste.

64. DIMITRIE NEGRU (1883-1955)

Repere biografice:

Dimitrie Negru (n. 30 decembrie 1883, Buciumeni, Galați, d. 9 martie 1955, Cluj) a fost absolvent al Facultății de Medicină din București. A obținut titlul de doctor în medicină și chirurgie. S-a specializat apoi în radiologie la Viena și Paris.

Domeniul de activitate: Medic, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În timpul primului război balcanic (1912), a fost medic militar, având grad de căpitan.

După Primul Război Mondial, a venit la Cluj, unde a predat la Catedra de radiologie, până în 1925. A introdus pentru prima dată în România foile de observație clinică.

A fondat Institutul de Radiologie și a contribuit la înființarea Institutului pentru Studiul și Profilaxia Cancerului, precum și a Societății de Radiologie din cadrul Societății Științelor Medicale.

A deținut și funcția de viceprimar al Clujului pe probleme de sănătate.

E considerat ctitorul învățământului radiologic din România.

A fost distins cu Steaua României cu spade.

65. MARIUS CUTEANU (1917-2013)

Repere biografice:

Marius Cuteanu (n. 4 noiembrie 1917, Lemniu - atestată documentar în anul 1405, Lemyn, componentă a comunei Letca – d.16 august 2013, înmormântat în Cimitirul Central din Cluj-Napoca) a absolvit Academia de Muzică și Artă Dramatică din Cluj.

Domeniul de activitate: Compozitor, dirijor.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Orientat, cu precădere, spre muzica liturgică și corală, a fost dirijor al Corurilor „Iacob Mureșianu”, „Napoca”, „Augustin Bena” și „Armonia”.

A fost distins cu Ordinul „Meritul Cultural” clasa a III-a.

66. TEODOR V. PĂCĂȚIAN (1852-1942)

Repere biografice:

Teodor V. Păcățian (n. 28 noiembrie 1852, sat Ususău, jud. Arad – d. 11 februarie 1941, Sibiu).

Domeniul de activitate: Istoric, ziarist.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost redactor-șef al „Tribunei”, director al „Telegrafului Român” de la Sibiu și președintele secțiunii istorice a ASTREI.

Principala sa lucrare, *Cartea de Aur sau luptele naționale ale românilor de sub coroana ungară* (apărută la Sibiu, în opt volume), a deranjat autoritățile maghiare din Transilvania, care l-au acuzat de „provocare la nesupunere în contra legii, ațâțarea în contra națiunii maghiare”.

A fost condamnat la opt luni de închisoare, la plata unei amenzi de 500 de coroane, iar prima ediție a lucrării a fost distrusă în totalitate.

Din fericire, câteva exemplare au scăpat vigilenței autorităților, astfel încât avem acum la dispoziție textul original facsimilat.

Iată cum definea autorul, în prefața amplei lucrări, scopul acesteia:

„...s’a născut în decursul lungilor ani datorința de a ne apăra și limba, ear’ prin ea naționalitatea, pentru că legea și limba sunt lucruri nedespărțite la poporul român.

Astfel am intrat apoi tot mai adânc în lupte politice-naționale, până ce am ajuns să ne precizăm aspirațiunile naționale într-un program politic-național, pentru care luptăm astăzi și în a cărui realizare credem a pute afla garanțiile cele mai bune, nu numai pentru existența, ci și pentru înaintarea, pe toate terenele, a poporului român din patria aceasta.

Espunerea faselor prin care au trecut luptele noastre politice-naționale din trecut este scopul acestei cărți.

A fost distins cu premii și medalii.

67. GYÖRGY KOVÁCS (1910-1977)

Repere biografice:

György Kovács (n. 22 februarie 1910, Cluj - d. 9 noiembrie 1977, București).

Domeniul de activitate: Actor.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost distins cu titlul de Artist al poporului și Ordinul Muncii „pentru munca depusă cu ocazia «Centenarului Caragiale»”.

A jucat în 15 filme, însă a rămas în memoria colectivă a sfârșitului de secol XX prin rolul comisarului Comănescu, pe care l-a interpretat în filmul regizorului Sergiu Nicolaescu, intitulat *Pistruiatul*, o parte din scenele filmului fiind filmate la Cluj.

68. JANOVICS JENŐ (1872-1945)

Repere biografice:

Jenő Janovics (n. 8 decembrie 1872, Ungvar, Regatul Ungariei, astăzi *Ujhorod*, Ucraina – d. 16 noiembrie 1945, Cluj).

Domeniul de activitate: Actor, scenarist, regizor.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Director al Teatrului Maghiar clujean, pionier al cinematografiei, a produs în anul 1913, sub egida companiei franceze de film „Pathé”, prima sa realizare cinematografică, intitulată *Sárga Csikó (Mânzul galben)*, iar în 1919 a fondat studioul „Transsylvania”, primul de acest gen din Cluj.

69. VASILE BOGREA (1881 -1926)

Repere biografice:

Vasile Bogrea (n. 8 octombrie 1881, Târnauca, județul Dorohoi, azi în Ucraina - d. 8 septembrie 1926, Viena).

Domeniul de activitate: Lingvist, filolog, poet, traducător.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Împreună cu Sextil Pușcariu, a fondat Muzeul Limbii Române (1919) și Societatea Etnografică (1923) din Cluj.

A fost profesor la Catedra de Limbi Clasice a Facultății de Litere și Filosofie din Cluj și a devenit membru corespondent al Academiei Române.

A scris aproape 300 de studii și articole referitoare la istoria limbii, lexicologie, etimologie, toponimie și antroponimie. Umanist de o vastă erudiție, a avut o pregătire temeinică și o vocație certă pentru filologia clasică.

70. HORIA DEMIAN (1942-1989)

Repere biografice:

Horia Demian (n. 9 aprilie 1942 - d. 8 aprilie 1989) a jucat pentru Universitatea Cluj.

Domeniul de activitate: Baschetbalist.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Baschetbalist clujean, selectat de 165 de ori în echipa națională, a dobândit titlul de Maestru al Sportului în anul 1964. Deși a fost curtat de către Liga Profesionistă de Baschet Americană, a rămas fidel clubului studenților clujeni.

În semn de prețuire, Sala Sporturilor din municipiul Cluj-Napoca a primit numele său.

71. DIMITRIE POPOVICI (1860-1927)

Repere biografice:

Dimitrie Popovici (n. 9 iulie 1859 sau 1860, Bârlad – 6 aprilie 1927, Cluj) după ce a studiat la Viena, a cântat pe scenele operelor din Praga, Bayreuth sau din America Latină.

Domeniul de activitate: Cântăreț de opera.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Prin 1906, guvernul român l-a chemat de la Viena – unde a fost primul român angajat la marea operă de stat – să vină să organizeze Conservatorul din București. Ulterior a fost și directorul Operei Naționale din Cluj.

72. VICTOR DELEU (1876-1939)

Repere biografice:

Victor Deleu (n. 25 mai 1876, Pericei, județul Sălaj - d. 31 decembrie 1939) a absolvit Facultatea de Drept din Budapesta.

Domeniul de activitate: Jurist, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Încorporat ca ofițer în armata austro-ungară la izbucnirea Primului Război Mondial și trimis pe frontul din Galiția, a dezertat împreună cu întreaga sa companie, refuzând să lupte pentru interesele imperiului.

În calitate de membru al Marelui Sfat Național, a participat la Marea Unire de la 1 decembrie 1918, iar în 1919 a obținut un mandat în Camera Deputaților de la București.

Printre realizările sale în perioada mandatului de primar al Clujului (1932-1933), se numără sistematizarea Parcului Central, amenajarea pieței din jurul Catedralei Ortodoxe, restaurarea Bastionului croitorilor și a zidului său de apărare.

A fost decorat cu Crucea Comemorativă de Război și Coroana României în grad de Mare Ofițer.

73. DOINA CORNEA (1929-2018)

Repere biografice:

Doina Cornea (n. 30 mai 1929, Brașov – d. 4 mai 2018, Cluj-Napoca).

Domeniul de activitate: Traducător, publicist.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Asistent universitar la Catedra de limbă franceză a Facultății de Filologie din Cluj, s-a impus în memoria publică prin disidența ei față de regimul comunist.

A fost autoarea primului samizdat românesc (*Încercarea labirintului*, 1980), care a fost distribuit cu ajutorul prietenilor.

A scris peste 30 de texte care au fost difuzate de Radio Europa Liberă.

Disidența i-a adus în 1983, destituirea din cadrul Universității Babeș-Bolyai precum și un val de anchete, interogatorii, bătăi și amenințări din partea Securității.

Cu sprijinul fiului ei, Leontin Iuhas, a răspândit 160 de manifeste de solidaritate cu mișcarea muncitorească de la Brașov, din noiembrie 1987. Acțiunea lor s-a soldat cu o arestare de cinci săptămâni.

Persecuțiile la care a fost supusă întreaga familie au fost cunoscute în Occident datorită fiicei sale, Ariadna Combes. Aceasta, aproape simultan, s-a alăturat exilului militant românesc de la Paris, devenind un membru activ al inițiativei "Opération Villages Roumains", al "Ligii pentru apărarea drepturilor omului în România" sau al organizării Zilei Internaționale de Solidaritate cu România. Declarată persona non-grata de către regimul lui Nicolae Ceaușescu, prin demersurile sale, a avut un rol major în activitatea de opozant anticomunist al mamei sale. În 1988, Doina Cornea a fost cooptată în Consiliul Frontului Salvării Naționale, din cadrul căruia a demisionat în ianuarie 1990, din cauza transformării acestui organism în partid politic.

Membru fondator al Forumului Democrat Antitotalitar din România și al Grupului pentru Dialog Social al Alianței Civice, a scris peste 100 de articole, în ziare și reviste precum "Revista 22", "România Liberă", "Vatra" sau "Memoria" și a susținut numeroase conferințe în țară și în străinătate. După 1989, a fost distinsă cu premii, titluri și ordine, printre care se numără *Premiul Thorolf Rafto* din Norvegia, titlul de doctor *honoris causa* al Universității Libere din Bruxelles, "Legiunea de Onoare" în grad de Ofițer din partea statului francez, Ordinul "Steaua României" în grad de Mare Cruce, "Legiunea de Onoare" în grad de Comandor din partea Franței, precum și Crucea Casei Regale care i-a fost acordată de către Regele Mihai I.

74. ALEXANDRU DOMȘA (1903-1989)

Repere biografice:

Alexandru Domșa (n. 12 iul. 1903 – d. 2003) a absolvit Institutul de Metalografie și Încercări de Materiale al Universității Tehnice din Viena.

Domeniul de activitate:

Inginer, profesor universitar emerit.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost primul rector (1948-1968) al Politehnicii clujene, a pus bazele școlii românești de metalurgie a pulberilor, precum și ale învățământului superior tehnic de la Cluj prin înființarea Centrului de Cercetări de pe lângă Institutul Politehnic.

Pe lângă cele 34 de invenții certificate prin brevetele obținute, a scris 18 cursuri universitare, manuale și monografii de specialitate.

Profesor emerit, a fost distins cu Steaua Republicii și Ordinul Muncii.

75. VIOREL HANDRA-LUCA (1940-2000)

Repere biografice:

Viorel Handra Luca (n. 11 septembrie 1940, Ciuleni, jud. Cluj – 2000, Cluj Napoca), a urmat Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic din Cluj și a obținut titlul de doctor la Institutul Politehnic din București.

Domeniul de activitate:

Inginer, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost rector al Universității Tehnice din Cluj-Napoca.

A publicat articole de specialitate și a realizat manuale didactice.

A fost distins cu Premiul „Aurel Vlaicu” al Academiei Române, cu titlul de doctor *honoris causa* al Universității „Pro Deo” din New York și cu titlul de International Man of the Year al International Biographical Centre Cambridge.

76. AUREL NANA (1907-1989)

Repere biografice:

Aurel Nana (n. 25 iulie 1907 – d. 10 iunie 1989) a absolvit Facultatea de Medicină din Cluj.

Domeniul de activitate: Medic, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor docent, și-a desfășurat activitatea la Facultatea de Medicină din cadrul Universității „Regele Ferdinand I”, iar apoi la Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca.

A fost profesor universitar, șef al Clinicii de Chirurgie I, în cadrul căreia a înființat Secția de Anestezie și Reanimare. A organizat serviciul de chirurgie de urgență din oraș.

A desfășurat o bogată activitate în domeniul medical, fiind membru al Academiei de Științe Medicale, al Societății Internaționale de Chirurgie Digestivă de la Roma, al Asociației Chirurgilor Francezi de la Paris, al Uniunii Medicale Balcanice, etc.

77. ION MOINA (1921-1990)

Repere biografice:

Ion Moina (n. 23 mai 1921, Nimigea, jud. Bistrița-Năsăud, d. 15 februarie 1990, Cluj-Napoca) a absolvit Academia Națională de Educație Fizică.

Domeniul de activitate: Atlet, profesor universitar, multiplu campion național și balcanic la 100 m.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost de 27 de ori campion al României la atletism, stabilind nu mai puțin de 33 de recorduri naționale. A concurat la peste 70 de concursuri internaționale, dovadă fiind Balcaniada de la Tirana din anul 1946, unde a obținut 5 medalii de aur.

Performanțele sale sportive i-au adus, în 1943, Premiul Național pentru Sport. Apoi, din 1945 și până la pensionare, a fost șeful Catedrei de educație fizică a Institutului Politehnic clujean.

În semn de prețuire, Stadionul Municipal a primit numele său.

Astăzi, pe locul fostului Stadion Municipal „Ioan Moina” se ridică moderna bază sportivă Cluj Arena.

78. VALENTIN PORUȚIU (1883-1942)

Repere biografice:

Valentin Poruțiu (n. 17 iulie 1883, Dezmir, comitatul Cojocna - d. 1942, Turda) a absolvit Facultatea de Științe juridice a Universității „Francisc Iosif”.

Domeniul de activitate: Jurist, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost trimis în calitate de delegat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, de către Cercul electoral al orașului Cluj, fiind apoi ales membru al Marelui Sfat Național.

Câteva săptămâni mai târziu, la 24 decembrie 1918, alături de dr. Alexandru Dragomir a întâmpinat Armata Română la liziera Clujului, spre Someșeni, adresând salutul lor generalului Constantin Neculcea, aflat în fruntea dorobanților.

A făcut parte din Comisia de preluare a administrației clujene, fiind numit prefect al orașului de către Consiliul Dirigent. În perioada interbelică, a fost director de bancă și președinte al Consiliului de administrație al Băncii Centrale.

În plan politic, a fost vicepreședinte al Partidului Național Țărănesc, pe listele căruia a dobândit un mandat de senator în guvernul Iuliu Maniu. De asemenea, între anii 1924-1926, a participat ca delegat la Societatea Națiunilor.

79. CANDIN LITEANU (1914-1990)

Repere biografice:

Candin Liteanu (1914, 6 iulie, Ciugudu de Sus, Alba-1990, 31 mai, Cluj-Napoca) a absolvit Academia de Înalte Studii Agronomice și Facultatea de Științe din Cluj.

Domeniul de activitate: Chimist, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A activat în calitate de profesor universitar, șef al Catedrei de Chimie Analitică și consilier științific la Fabrica de Medicamente „Terapia”, unde a fost autorul a 31 de inovații.

A fondat Catedra de chimie analitică și Centrul de Cercetare și Microproducție de Senzori Electrochimici și Material Cromatografic din Municipiul Cluj-Napoca.

Doctor *honoris causa* al Universității din Besancon (Franța), a scris (în colaborare cu Raluca Ripan):

- *Chimia analitică calitativ;*
- *Chimie analitică cantitativă. Volumetrie.*

80. NICOLAE VASIU (1895-1981)

Repere biografice:

Nicolae Vasiu (n. 1895, Satul Drîmbar, Com. Ciugud – d. 1981), a studiat teologia, istoria și dreptul la Budapesta, Sibiu, București și Cluj.

Domeniul de activitate: Preot.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Protop ortodox, exponent al luptei de emancipare a românilor transilvăneni, a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

S-a aflat printre consilierii lui Nicolae Ivan, primul episcop al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, unul dintre ctitorii Catedralei Mitropolitane Ortodoxe, finalizată și sfințită în 1933.

A insistat pentru construirea Bisericii "Sfântul Nicolae", de pe strada Horea.

81. EUGEN A. PORA (1909-1981)

Repere biografice:

Eugen A. Pora (n. 13 iunie 1909, Bunești, Brașov - d. 28 octombrie 1981, Cluj-Napoca) a absolvit Facultatea de Științe din Cluj, apoi a studiat la Sorbona.

Domeniul de activitate: Profesor universitar, zoolog, ecofiziolog, oceanograf, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor în științe naturale, a predat la Facultatea de Biologie-Geografie-Geologie din Cluj.

În calitate de oceanograf, a participat la o expediție în Oceanul Indian, pe vasul rusesc „Viteaz”.

Profesor și om de știință emerit, a fost devenit doctor *honoris causa* al Universității din Lyon.

În memoria lui, un liceu teoretic din cartierul clujean Mănăstur îi poartă azi numele.

82. CAMIL BUJOR MUREȘANU (1927-2015)

Repere biografice:

Camil Bujor Mureșanu (n. 20 aprilie 1927, Turda - d. 21 februarie 2015, Cluj), absolvent al Facultății de Istorie din Cluj, s-a specializat la Paris.

Era supranumit „Lordul” datorită erudiției și fineții care îl caracterizau.

Domeniul de activitate: Istoric, academician, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor în istorie, a fost membru corespondent al Academiei Române și președinte al Comisiei Mixte de Istorie Româno-Maghiară a Academiei Române.

S-a specializat atât în istoria medievală și modernă a României, cât și în cea universală, fapt care i-a permis să publice manuale școlare și universitare, precum și peste 300 de studii și articole de specialitate.

Doctor *honoris causa* al Universităților din Oradea, Timișoara și Alba-Iulia, a fost premiat de Academia Română și a primit titlul de cetățean de onoare al municipiilor Cluj-Napoca, Turda și Blaj.

A scris:

- *Ioan de Hunedoara și vremea sa;*
- *Revoluția burgheză din Anglia;*
- *Downing Street 10;*
- *Atlas pentru istoria României;*
- *Simon Bolivar (1783 -1830);*
- *Președinte la Casa Albă.*

83. TRAIAN BRAD (1945-2002)

Repere biografice:

Traian Brad (n. 31 august 1945, Pănade, jud. Alba – d. 8 iunie 2002, Cluj), a absolvit Facultatea de Filologie din Cluj și a urmat studii de Management în Biblioteconomie și Știința Informării în Franța.

Domeniul de activitate: Manager bibliotecă.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost director general al Bibliotecii Județene "Octavian Goga" Cluj, fondator și președinte al Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România.

A contribuit la stabilirea unor strategii și realizarea unor cooperări între bibliotecarii români, europeni și americani.

A fost fondatorul primei biblioteci de carte românească, Biblioteca "Transilvania" de la Chișinău, și al Secției "Carte românească" la Biblioteca din Florești (Republica Moldova, 1996).

Pentru contribuții deosebite la derularea reformei bibliotecare în Republica Moldova i-au fost decernate *Diploma Ministerului Culturii din Republica Moldova* și *Diploma de excelență a Primăriei Municipiului Chișinău*.

A fost onorat cu diplome și premii naționale pentru activitatea în domeniul biblioteconomiei și asociațiilor profesionale.

În semn de înaltă prețuire, filiala Bibliotecii Județene din cartierul Mănăstur a primit său.

84. SMARANDA BRĂESCU (1897-1948)

Repere biografice:

Smaranda Brăescu (1897, 21 mai, Hănțești, Buciumeni, jud. Galați-1948, 2 februarie, Cluj) a absolvit Academia de Belle Arte din București.

Domeniul de activitate:

Pilot.

Smaranda Brăescu

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

„Regina Aerului” a neamului românesc, a fost prima femeie din România care a obținut brevet de parașutism, fiind campioană europeană în 1931 și mondială în 1932.

În al Doilea Război Mondial a fost pilot pe frontul de est, în „Escadrila Albă”, salvând nenumărate vieți.

După război, alături de alte 11 personalități ale vremii, a semnat un memoriu referitor la fraudarea alegerilor din anul 1946, document ce a fost înmânat delegatului american al Comisiei Aliate de Control, care, la rândul său, l-a predat delegatului sovietic.

Urmare a acestui fapt, s-a ales cu o condamnare în contumacie. Nu a fost prinsă niciodată.

În cele din urmă, la finele anului 1947 a ajuns la Cluj, sub numele de Maria Popescu, primind sprijinul surorilor din Congregația Maicii Domnului.

Bolnavă, a fost internată la clinica medicului Iuliu Hațieganu, unde a și murit.

Cu sprijinul medicului, a fost înmormântată în secret în Cimitirul Central, sub numele de Maria Popescu.

În 2016, i s-a acordat titlul de cetățean de onoare post mortem al municipiului Cluj-Napoca.

85. TEOHAR MIHADAȘ (1918-1996)

Repere biografice:

Teohar Mihadaș (n. 9 noiembrie 1918, Turia, Grecia – d. 29 noiembrie 1996, Cluj) a absolvit Facultatea de Litere și Filosofie din București și cursurile Școlii de Ofițeri din Bacău.

Domeniul de activitate: Eseist, poet, prozator.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A participat la luptele de pe Criș, din toamna anului 1944. După război, a funcționat ca referent de presă la Departamentul Naționalităților, ca profesor de limba română, limba franceză, filosofie și latină.

Ajuns la Cluj în 1961, a lucrat ca muncitor necalificat în diferite întreprinderi și apoi ca secretar literar girant la Teatrul Național din Cluj.

A fost redactorul principal al Revistei „Steaua”.

A făcut parte din grupul celor care au semnat a treia scrisoare deschisă a Doinei Cornea, adresată președintelui Nicolae Ceaușescu, criticând proiectul de sistematizare a satelor.

A fost persecutat și urmărit de Securitate.

86. TEOFIL T. VESCAN (1913-1963)

Repere biografice:

Teofil T. Vescan (n. 11 iulie 1913, Bratislava - d. 9 decembrie 1963, Iași).

Domeniul de activitate: Fizician, profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor în științe fizico-chimice, a ajuns în Lagărul de la Brețcu, județul Covasna, fiind condamnat, între 1941-1942, pentru convingerile sale antifasciste.

În 1945, a fost numit profesor de fizică teoretică la Universitatea clujeană. Apoi, între 1950-1963, a devenit director al Institutului de Fizică și Științe Tehnice din Iași, susținând cursuri de fizică teoretică și structură a materiei. A desfășurat o bogată activitate de cercetare, publicând peste 370 de lucrări concretizate în articole și cărți de specialitate, manuale sau cursuri universitare. Printre preocupările sale s-a aflat și studiul radioactivității rocilor din diverse zone ale României. A scris, printre altele:

- *Curs de teoria particulelor elementare.*

87. SILVIU DRAGOMIR (1888-1962)

Repere biografice:

Silviu Dragomir (n. 13 martie 1888, Gurasada, Hunedoara - d. 23 februarie 1962, București).

Domeniul de activitate: Istoric, academician, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A luat parte la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, în calitate de secretar. Până în 1947, a activat ca profesor (predând cursul *Istoria popoarelor din sud-estul Europei*, la Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj), ministru de stat și ministru al minorităților. Instaurarea puterii comuniste în România i-a adus șase ani de temniță la Sighet. După eliberare și-a petrecut restul vieții la Cluj, unde a și murit în 1962.

A scris:

- *Avram Iancu*;
- *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei*.

88. ION BOZDOG (1891-1967)

Repere biografice:

Ion Bozdog (n. 1891, Urca, Viișoara, jud. Cluj – d. 14 aprilie 1967, Cluj) a absolvit Facultatea Teologică din Blaj și Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj.

Domeniul de activitate: Preot, profesor, om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În 1918, comunitatea din Dârja i-a încredințat mandatul de reprezentare la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

A fost deputat în Parlamentul României, din partea Organizației P.N.Ț. Mureș.

Cedarea Ardealului de Nord, în 1940, l-a silit să se refugieze la Brașov, unde a lucrat la Arhivele Naționale, ocazie cu care a descoperit o arhivă secretă ungurească. O serie de documente din acea arhivă, le-a publicat în "Gazeta de Transilvania", sub numele de:

- *Statul polițist*.

După eliberare, la 28 septembrie 1944, Întitul Comisariat pentru Ardeal l-a numit prefect al județului Mureș, funcție din care a fost destituit ulterior și condamnat la 4 ani de închisoare (executați la Poarta Albă, Canalul Dunăre-Marea Neagră).

89. NICOLAE EDROIU (1939-2018)

Repere biografice:

Nicolae Edroiu (n. 7 decembrie 1939, Olteni, Județul Trei-Scaune – d. 10 ianuarie 2018, Cluj-Napoca) a absolvit Facultatea de Istorie și Filosofie din Cluj și studiile post-universitare la Belgrad și College d'Europe Bruges (Belgia).

Domeniul de activitate: Istoric, membru corespondent al Academiei Române.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor în istorie, a condus Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române din Cluj-Napoca și a fost distins cu numeroase titluri, premii și medalii.

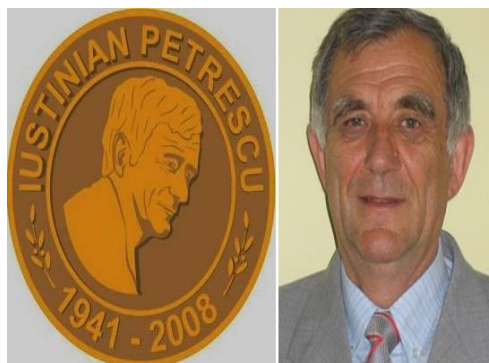
Pentru lucrarea sa de doctorat, intitulată *Răsunetul european al Răscoalei lui Horea*, a primit Premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române. A scris, printre altele:

- *Introducere în Științele auxiliare ale Istoriei;*
- *Paleografia româno-chirilică (sec. XVI-XIX).*

90. IUSTINIAN PETRESCU (1941-2008)

Repere biografice:

Iustinian Petrescu (n. 2 noiembrie 1941, Moșneni, Scoarța, jud. Gorj -2008, Cluj Napoca), licențiat al Facultății de Biologie-Geologie-Geografie din Cluj, și-a completat studiile cu specializări în Franța, Grecia, Spania, Polonia și Canada.

IUSTIN PETRESCU

Domeniul de activitate: Geolog, profesor universitar doctor.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost cofondator și decan al Facultății de Știință și Ingineria Mediului. A fost distins cu două premii ale Academiei Române: „Grigore Cobălcescu” și „Gheorghe Munteanu-Murgoci” pentru întreaga activitate științifică și didactică.

A publicat mai mult de 20 de cărți, unele dintre ele reprezentând premiere pentru știința românească:

- *Plante fosile;*
- *Geologia zăcămintelor de cărbun.*

91. ȘTEFAN PASCU (1914-1998)

Repere biografice:

Ștefan Pascu (n. 14 mai 1914, Apahida, județul Cluj - d. 2 noiembrie 1998, Cluj-Napoca) a absolvit Facultatea de Litere și Filosofie din Cluj.

Domeniul de activitate:

Istoric, academician, om politic (membru supleant al C.C. al P.C.R.), profesor universitar.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A avut vocație de mare istoric. A fost profesor universitar, membru titular al Academiei Române, președintele Secției de științe istorice a Academiei Române, membru al Școlii Române din Roma, director al Institutului de Istorie, președinte al International Commission of Historical Demography, profesor al Universității „Babeș-Bolyai”.

Doctor docent, profesor și om de știință emerit, a fost premiat de Academia Română și de Ministerul Învățământului.

A desfășurat o bogată activitate științifică, concretizată în aproape 600 de articole, studii, monografii și tratate.

A scris:

- *Voievodatul Transilvaniei;*
- *Avram Iancu. Erou și martir;*
- *Făurirea statului național unitar român – 1918.* Vol.I-II, sub genericul *Cartea Marii Uniri.*

92. CONSTANTIN DAICOVICIU (1898-1973)

Repere biografice:

Constantin Daicoviciu (n. 1 martie 1898, Căvăran, Caraș-Severin – d. 27 mai 1973, Cluj).

Domeniul de activitate:

Istoric, arheolog, academician.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Doctor docent, a desfășurat o intensă și bogată activitate pe tărâmul cercetării istorice.

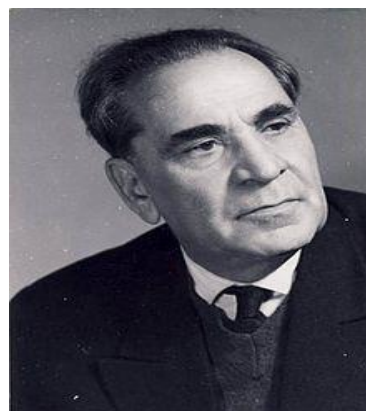
Pe lângă faptul că a fost profesor universitar la U.B.B., a condus Institutul de Istorie și Arheologie și Muzeul de Istorie a Transilvaniei.

A fost primul rector al Universității Babeș Bolyai (1959).

A fost distins cu premiul Academiei Române (*Premiul de Stat*) și *Premiul Herder*.

A fost unul dintre marii specialiști în istoria veche românească, cu precădere în civilizația dacică, pe care a cercetat-o direct pe șantierul deschis la Sarmizegetusa (1924).

A preluat conducerea șantierului arheologic al cetăților dacice din Munții Orăștiei, reușind scoaterea la lumină a cetăților de la Blidaru, Piatra Roșie și Grădiștea Muncelului.

93. TUDOR JARDA (1922-2007)

Repere biografice:

Tudor Jarde (n. 11 februarie 1922, Cluj - d. 13 august 2007).

Domeniul de activitate:

Compozitor, dirijor și muzician, profesor.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost profesor de armonie la Conservatorul clujean, prodecan al Institutului Pedagogic din Târgu Mureș și directorul Operei Române.

Activitatea artistului emerit, pe tărâm muzical, a fost răsplătită cu numeroase premii și distincții: Ordinul "Meritul Cultural", doctor *honoris causa* al Universității din Oradea și al Academiei „Gheorghe Dima”.

94. NICOLAE BOCȘAN (1947 -2016)

Repere biografice:

Nicolae Bocșan (n. 24 septembrie 1947, Bocșa, județul Caraș Severin – 19 iunie 2016, Cluj Napoca) a absolvit Facultatea de Istorie din Cluj și a efectuat mai multe stagii de documentare în Polonia, Belgia, Franța, Italia, etc.

Domeniul de activitate: Istoric, profesor universitar, decan, prorector, rector.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A fost membru în Comisia de Istoria Relațiilor Internaționale a Comitetului Internațional de Istorie, membru corespondent al *Académie européenne des sciences, des arts et des lettres*, a fost cooptat referent sau membru în comitete de redacție la diferite reviste științifice.

A organizat numeroase conferințe internaționale și a participat la numeroase congrese internaționale la Madrid, Montreal, Varșovia, Belgrad, Roma, Paris, Milano, Belgrad, Novisad.

Distincții: Premiul "Nicolae Bălcescu" al Academiei Române, pentru monografia *Contribuții la istoria iluminismului românesc*; Premiul "Gheorghe Barițiu" al Academiei Române pentru lucrarea *Franța și Banatul 1789-1815*; Medalia *Pro meritis* a Universității din Graz (Austria).

A predat cursurile universitare:

- *Istoria modernă a României*;
- *Relații internaționale în epoca modernă*;
- *Istoria bisericii românești în epoca modernă*.

A scris:

- *Țările Române și Balcanii în secolul al XIX-lea și începutul secolului XX. Curs universitar (2002)*;
- *Memorandul. 1892-1894. Ideologie și acțiune politică românească*.

95. POMPILIU TEODOR (1930-2001)

Repere biografice:

Pompiliu Teodor (n. 19 iulie 1930, Ilia, Hunedoara - d. 7 septembrie 2001, Cluj Napoca), profesor la U.B.B. Cluj Napoca și "visiting professor" la Universitatea Illinois (SUA).

Domeniul de activitate:

Istoric, profesor, membru corespondent al Academiei Române.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Deschizător de drum în domenii ca: istoria ideilor, iluminismul românesc, istoria istoriografiei și istoria bisericii, a excelat și prin proiectele instituționale puse în serviciul modernizării Universității Babeș-Bolyai.

A cercetat mai ales perioada iluminismului, contribuind la reconstituirea curentelor de idei din secolele XVIII-XIX.

A fondat Catedra de Istorie medievală și istoriografie, Institutul de Istorie Central-Europeană, Institutul de Studii Iudaice și revista "Colloquia", iar la Academia Română a pus bazele Comisiei istorice mixte româno-slovacă.

Împreună cu Doru Radosav, directorul Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj, a înființat Institutul de Istorie Orală (1997).

A scris:

- *Interferențe iluministe europene;*
- *David Prodan – Puterea modelului ;*
- *Istoria istoriografiei universale .*

96. NICOLAE IVAN (1855-1936)

Repere biografice:

S-a născut în 1855, în localitatea Aciliu din județul Sibiu, într-o familie numeroasă.

A absolvit Institutul Teologic "Andreian" din Sibiu.

În 1880 a fost hirotonit diacon, iar în 1884, a fost hirotonit preot. A trecut la cele veșnice în 3 februarie 1936.

Domeniul de activitate:

A fost primul episcop al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului (1921-1936) și membru de onoare al Academiei Române.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

Remarcându-se pe tărâm cultural-școlar, a fost numit preot și profesor de religie la Penitenciarul din Aiud. Aici vreme de șase ani (1884-1890) a desfășurat o intensă activitate umanitară și românească, primind elogiuri și mulțumiri din partea celor care l-au cunoscut.

A funcționat timp de doi ani ca redactor responsabil la "Telegraful Român" din Sibiu.

În 1892 i s-a încredințat conducerea protopopiatului Alba-Iulia, dar și funcția de preot paroh la parohia centrală din același oraș. Aici a fost preocupat nu numai de viața duhovnicească a credincioșilor săi, ci și de promovarea culturii și unității neamului românesc.

La 1 iunie 1897 a fost ales consilier economic la Arhiepiscopia Sibiului.

Între realizările de seamă se numără ridicarea monumentalei catedrale mitropolitane din Sibiu, precum și a clădirii Academiei Teologice "Andreiene" (azi Facultatea de Teologie "Andreiana" din Sibiu).

A fost unul dintre militanții pentru înfăptuirea statului național unitar român, precum și vicepreședinte al Comitetului Central al Partidului Național Român din Transilvania.

Tot prin el s-a împlinit visul marelui Mitropolit Andrei Șaguna de a se întemeia o episcopie la Cluj. A depus o muncă intensă care a avut drept rezultat reînființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, la 22 iunie 1921.

În cei 15 ani de arhierie, în fruntea noii episcopii, pe care "a zidit-o din temelii", Episcopul Nicolae Ivan a avut realizări remarcabile: ridicarea Catedralei eparhiale din Cluj, întemeierea Academiei Teologice Ortodoxe, obținerea actualei reședințe arhiepiscopale, a unui orfelinat și a unui cămin preoțesc, întemeierea unei tipografii, etc.

A desfășurat o bogată activitate publicistică. A scris:

- *O pagină din lupta noastră pentru existență;*
- *Copilul de suflet.*

97. BARTOLOMEU ANANIA (1921-2011)

Repere biografice:

Valeriu Anania s-a născut în 1921 în comuna Glăvile-Piteșteana, județul Vâlcea. A urmat școala primară în satul natal, apoi gimnaziul la București. S-a înscris la Seminarul Teologic Central din București. A frecventat cursurile liceelor "Dimitrie Cantemir" și "Mihai Viteazul" din capitală, luându-și bacalaureatul în urma examenului susținut la liceul "Mihai Viteazul". La 2 februarie 1942 s-a călugărit la Mănăstirea Antim din București, dându-i-se numele de Bartolomeu. A fost hirotonit ierodiacon, slujind în această calitate la Mănăstirile Polovragi și Baia de Arieș, iar din anul 1947, a ajuns stareț la Mănăstirea Toplița.

Domeniul de activitate :

Preot, traducător, scriitor, poet, arhiepiscop și mitropolit ortodox român.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

În 1993, a fost ales Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului. În 2006 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a ridicat pe Arhiepiscopul Bartolomeu la rangul de Mitropolit al Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului.

A publicat în revistele centrale bisericești, "Glasul Bisericii", "Mitropolia Olteniei", buletinul și calendarul "Credința" din Detroit și "Renașterea" din Cluj.

În anul 1982 a obținut Premiul pentru Dramaturgie al Uniunii Scriitorilor din România. Din punct de vedere al scrisului duhovnicesc, dintre multele lucrări amintim:

- *Filele de acatist,*
- *Acțiunea catolicismului în România interbelică,*
- *Cartea deschisă a Împărăției.*

Lucrarea de excepție rămâne:

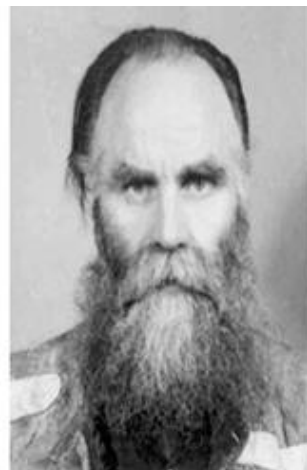
- *BIBLIA sau SFÂNTA SCRIPTURĂ* - Ediție jubiliară a Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București-2001, versiune diortosită după Septuaginta.

98. FLOREA MUREȘANU (1907-1961)

Repere biografice:

Florea Mureșanu s-a născut în satul Ciubanca din județul Cluj, în anul 1907 într-o familie modestă din punct de vedere financiar.

A studiat la Academia Teologică Ortodoxă (Cluj), Facultatea de Filosofie și Litere (Cluj), Universitatea din Strasbourg și Facultatea de Teologie din Cernăuți, pentru ca apoi episcopul Nicolae Colan să îl ajute să obțină o bursă „Humboldt”, în vederea pregătirii tezei de doctorat în teologie la Universitatea din Berlin, cu tema *Responsabilitatea morală*.

Domeniul de activitate:

A fost preot, profesor la Academia Teologică din Cluj, om de litere și promotor al culturii.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

După răpirea Ardealului de Nord-Vest de către Ungaria hortystă, a ales să rămână alături de episcopul Nicolae Colan, devenind astfel unul dintre stâlpii rezistenței românești.

La jumătatea anului 1946, episcopul Nicolae Colan l-a numit protopop al Clujului.

Din acel moment, locuința sa din Cluj a devenit locul de adunare a cnaclului literar condus de Victor Papilian. Cu acest prilej au trecut pragul casei sale Lucian Blaga, Ion Luca, Valeriu Anania, Zorica.

Pe plan bisericesc, a sprijinit continuarea și dezvoltarea acțiunilor de catehizare a tinerilor și a adulților, a încurajat publicistica ortodoxă și a îndemnat pe credincioși să nu-și uite trecutul.

În anii care au urmat, a ales să rămână alături de episcopul său și să se supună rigorilor politicii prudente a Bisericii față de regimul comunist, în aceste condiții fiind doar o chestiune de timp ca protopopul ortodox al Clujului să fie arestat.

A trecut prin mai multe închisori, ajungând în cele din urmă la Aiud, unde a murit la 4 ianuarie 1961, trupul său pierzându-se printre miile de cadavre din groapa comună a sinistrei închisori.

A scris:

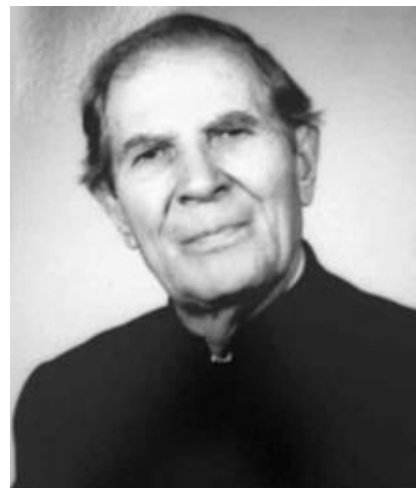
- *Biserici și preoți din protopopiatul ortodox al Clujului.*

99. IOAN BUNEA (1906-1990)

Repere biografice:

S-a născut în localitatea Lunca Arieșului din Țara Moților în anul 1906. A făcut studiile superioare la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj și la Academia teologică din Cluj.

A fost licențiat în Filosofie la Cluj și în Teologie la Chisinău . A activat ca profesor la Seminarul Pedagogic Universitar din Cluj și la Liceul din Turda, urmând să devină lector de Limba greacă la Institutul Teologic Universitar din Cluj și profesor la școala de cântăreți a Seminarului teologic din Cluj. Între anii 1959-1964 a suferit detenție în închisorile comuniste fiind acuzat de uneltire contra ordinii sociale pentru redactarea împreună cu părintele Liviu Galaction Munteanu, a unei programe analitice de învățământ religios, pentru deținerea de cărți interzise.

Domeniul de activitate:

Preot, profesor, teolog, om de știință.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

După ce s-a instalat guvernul comunist în România, în anul 1948, a fost scoasă orele de religie au fost scoase din programa școlară. „Omul nou” trebuia format fără credință și fără Dumnezeu. Prin vocația sa de preot și dascăl, Ioan Bunea, cu prețul libertății sale, și-a dorit catehizarea tineretului pentru a crește frumos, în cinstire față de Dumnezeu și în respectarea datinilor străbune.

A activat ca profesor la Seminarul Pedagogic Universitar din Cluj și la Liceul din Turda, urmând să devină lector de Limba greacă la Institutul Teologic Universitar din Cluj și profesor la școala de cântăreți a Seminarului teologic din Cluj.

Între anii 1959-1964 a fost închis, fiind acuzat de uneltire contra ordinii sociale pentru redactarea împreună cu părintele Liviu Galaction Munteanu, a unei programe analitice de învățământ religios și pentru deținerea de cărți interzise.

S-a remarcat și pe tărâm publicistic, printre lucrările sale aflându-se:

- *Din galeria marilor convertiți;*
- *Fenomenologia conștiinței morale;*
- *Psihologia rugăciunii și alte cărți de valoare;*
- *Frăția credinței și frăția națională.*

100. TRAIAN MOȘOIU (1868-1932)

Repere biografice:

Născut la Tohanu Nou/Brașov la 2 iulie 1868 – a murit la București în data de 15 august 1932. Este înmormântat în cimitirul Bellu.

Domeniul de activitate:

General al Armatei Române și om politic.

Repere ale activității puse în slujba țării și a neamului românesc:

A participat la campania militară din Bulgaria din 1913 și a fost numit comandant al Regimentului 30 Vânători de la Câmpulung, cu gradul de locotenent-colonel.

În 1919, Marele Cartier General l-a numit guvernator militar al Transilvaniei și i-a încredințat comanda Grupului de Armate Nord care a contribuit la eliberarea părții de vest a țării.

După pătrunderea armatei române în Budapesta, generalul Traian Moșoiu a fost numit comandant al Garnizoanei militare Budapesta și guvernator militar al teritoriilor ungare de la vest de Tisa.

A publicat două lucrări de teorie privind infanteria:

- *Spiritul ofensiv al infanteriei*
- *Instructorii recruților de infanterie*

În domeniul politic, a fost membru al Partidului Național Liberal, senator de drept, ministrul de război, ministrul comunicațiilor, ministrul industriei și comerțului, etc.